

Technische vragen

Ombuigingsmogelijkheden

Opmerkingen vooraf

- In dit document zijn alle technische vragen opgenomen die zijn ontvangen tot 12 maart. De vragen die op 12 maart van de SP zijn ontvangen, zijn dus nog niet verwerkt;
- Dit document overlapt met het document dat op 18 februari is opgeleverd. De aanvullingen/wijzigingen zijn **geel gemarkeerd**;
- Aan dit document zijn ook toegevoegd de technische vragen die zijn gesteld tijdens de raadsconsultatie van 18 februari.

Vragen Partij voor de Dieren

In paragraaf 3.2.2, "Versoberen kwaliteit groenonderhoud", wordt beweerd dat het verlagen van het onderhoudsniveau van B naar C kostenverlagend zou werken. Wij hebben juist begrepen dat onderhoudsniveau B het meest kosteneffectief is, omdat er bij onderhoudsniveau C veel meer reactief beheer nodig is door achterstallig onderhoud. Ook moeten objecten in de openbare ruimte bij het hanteren van onderhoudsniveau C sneller vervangen worden, hetgeen ook hogere kosten met zich meebrengt. Tenslotte zal het aantal schadeclaims vanwege defecte objecten in de openbare ruimte toenemen. Daarom de volgende vragen:

1. *In welk document zijn de onderhoudsniveaus van de openbare ruimte door de raad vastgelegd?*

Antwoord:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is vastgelegd in onze kwaliteitshandboeken (KOR), die vervolgens middels de verschillende wijkonderhoudsbestekken zijn vertaald naar de uitvoering.

2. *Wat is de reden dat in specifiek De Hoven, als enige woonwijk, onderhoudsniveau A wordt gehanteerd?*

Antwoord:

Met de vaststelling van het programma de Hoven, in mei 2001, heeft het toenmalige college daarvoor gekozen. In dat programma is daarover toen het volgende opgenomen: "De Hoven is een toekomstig woongebied met woningen in het duurdere segment. Daarnaast wordt het vooral een groene wijk met een aansprekende kwaliteit waarbij veel aandacht is voor ruimte, toepassing van veel groen en water en waar onderwerpen als ecologie en duurzaamheid een belangrijke rol spelen. Het toepassen van een dergelijk concept betekent ook dat het beheer van de openbare ruimte in de toekomst goed geregeld moet zijn om een hoogwaardige kwaliteit te kunnen handhaven."

3. *Op basis van welke externe bronnen concludeert het college dat onderhoudsniveau C kosten effectiever is dan onderhoudsniveau B?*

Antwoord:

Het onderhoudsniveau zoals dat hier bedoeld wordt, heeft vooral betrekking op het regulier/dagelijks onderhoud van de openbare ruimte, zoals het verwijderen van zwerfvuil, het maaien van gras en het wieden van onkruid. In de praktijk leidt dit tot een verlaging van het aantal maai-, veeg-, en/of opruimrondes per jaar. Dat levert een besparing op. We streven ernaar om bij de keuze van de in dit kader relevante werkzaamheden achterstallig onderhoud en het vroegtijdig afschrijven van andere objecten in de openbare ruimte te voorkomen.

4. *Welke jaarlijkse kosten zijn geassocieerd met het geïntensiveerde reactieve onderhoud bij de eventuele omslag naar onderhoudsniveau C? Wat is hiervan de onzekerheidsmarge?*

Antwoord:

Met reactief onderhoud is in dit voorstel geen rekening gehouden. Deze kosten zijn afhankelijk van de lengte van de periode van minder frequent onderhoud en de aard van de werkzaamheden.

5. *Welke jaarlijkse kosten zijn geassocieerd met de intensivering van de vervanging van objecten in de openbare ruimte bij de eventuele omslag naar onderhoudsniveau C? Wat is hiervan de onzekerheidsmarge?*

Antwoord:

Ook hier is geen rekening mee gehouden in dit voorstel.

6. *Welke jaarlijkse kosten worden verwacht door schadeclaims vanwege defecte objecten in de openbare ruimte bij de eventuele omslag naar onderhoudsniveau C? Wat is hiervan de onzekerheidsmarge?*

Antwoord:

We streven ernaar om, indien dit noodzakelijk is, vooral op die werkzaamheden te besparen die niet (snel) zullen leiden tot schadeclaims. Daarom is er in dit voorstel ook geen rekening met deze kosten gehouden.

7. *Op basis van welke gegevens is de resulterende besparing (tabel p. 17) van de eventuele omslag naar onderhoudsniveau C berekend? Zijn hierin de bovengenoemde kosten meegenomen?*

Antwoord:

De eventuele besparing is berekend op basis van ervaringscijfers, de Benchmark Gemeentelijk Groen en landelijke normbedragen.

8. *Wat is de onzekerheidsmarge van de berekende besparing in bovengenoemde tabel? Hoe is deze bepaald?*

Antwoord:

Zie bovenstaande antwoord.

9. *Wat is de reden dat de (veronderstelde) besparing door een lager onderhoudsniveau alleen is voorgedragen voor stedelijk groen? Waarom niet voor andere kapitaalgoederen?*

Antwoord:

Deze paragraaf heeft ook betrekking op het niet meer plaatsen van kerstbomen, bloembakken, kerstverlichting en objectverlichting.

10. Kunt u ons voorzien van een tabel waarin de (veronderstelde) structurele besparing door een lager onderhoudsniveau wordt uiteengezet voor ieder kapitaalgoed, niet alleen voor stedelijk groen? Kunt u hierbij ook de verwachte kostenstijgingen die hierboven vermeld staan meenemen?

Antwoord:

Dat overzicht is er niet.

11. Welke dierparkjes vallen allemaal onder maatregel 3.2.6?

Antwoord:

Hierbij gaat het in eerst instantie om de dierenverblijven in het Wantijpark en die in Park Merwestein, maar heeft ook betrekking op de twee Schotse hooglanders in het Overkampark.

12. Kunt u ons informatie verschaffen over dienstauto's in gebruik door de gemeente: hoeveel zijn er in gebruik, wie maakt daar gebruik van, en wat zijn hiervan de (jaarlijkse) kosten?

Antwoord:

Wagenpark gemeente Dordrecht 2024		
Teams	Aantal auto's	Jaarlijkse kosten
Bedrijfsvoering Drechtsteden	15	€ 108.013,00
Technische Dienst Vastgoed		
ICT		
Service loket		
Facilitair schoonmaak		
GBD	2	€ 9.400,00
Kabinet	1	€ 21.825,00
Cluster Ruimtelijk Beheer	34	€ 416.036,00
Wijkonderhoud		
Wegen, Verlichting en Schone Stad		
Constructies en Havens		
Groen, Natuur en Spelen		
Ondergrondse Infra		
Parkeerbeheer		
Markten		
Water en Riolen		
Sportaccommodaties	3	€ 13.500,00
Handhaving	7	€ 11.617,00
Totaal	62	€ 580.391,00

13. In artikel 6 lid 3 sub b van de Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2025 staat een plafond gedefinieerd voor de rioolheffing van niet-woningen. Hierover de volgende vragen:

- Kunt u aangeven hoeveel geld de gemeente door dit plafond jaarlijks misloopt? Welk percentage is dit van de totale opbrengsten van de rioolheffing?
- Is het juist dat dit plafond is ingesteld op verzoek van Chemours? Kunt u hiervan de geschiedenis schetsen?
- Welke besparing levert dit plafond Chemours jaarlijks op?
- Wat is de kostendekkingsgraad van de rioolheffing in Dordrecht?
- Met welk percentage kan de rioolheffing voor burgers worden verminderd als dit plafond zou worden afgeschaft, uitgaande van 100% kostendekkende rioolheffing?

Antwoord

Momenteel wordt gewerkt aan het nieuwe GRP (wordt WRP: water en rioleringsplan) voor de periode 2026-2030. Dit plan zal ook dit jaar voorgelegd worden aan de raad. De grondslag voor de rioolheffing zal hierbij nadrukkelijk in ogenschouw worden genomen. Ook de dekkinggraad maakt hiervan onderdeel uit.

Vragen Groen Links

1. *P.2, 1^e alinea stelt dat er € 2,5 - € 3,0 mln op de eigen organisatie kan worden bezuinigd. In de 4^e alinea p p. 7 wordt een bedrag van uiteindelijk €1,5 mln genoemd. Hoe verhouden die bedragen zich tot elkaar?*

Antwoord:

Het bedrag van € 2,5 – € 3,0 miljoen gaat over de omvang van de personele component binnen de beleidsinhoudelijke ombuigingsmogelijkheden in de inventarisatie. De omvang van de bezuiniging hangt af van de beleidsinhoudelijke ombuigingen die uiteindelijk worden gekozen. Het bedrag van € 1,5 miljoen gaat over het bijstellen van de ondersteunende capaciteit, het versoberen van de overige organisatiekosten en het beheersen van de kosten van externe inhuur. Ook de omvang van de bezuiniging op ondersteunende capaciteit binnen de organisatie hangt samen met de beleidsinhoudelijke ombuigingen; de benchmark van Berenschot heeft uitgewezen dat de huidige verhouding tussen inzet op primair proces en ondersteuning in lijn is met vergelijkbare gemeenten.

Opgeteld geven deze bedragen dus inzicht in het effect van de bezuinigingen op de organisatie van de gemeente Dordrecht, naast de bezuinigingen in de begroting 2025.

Vervolg vraag op 1:

Het antwoord impliceert dat er, afhankelijk van de beleidsmatige ombuigingen ruim € 4 mln op personeelskosten zou kunnen worden bespaard. Waar zien we dat terug? In de tabel Programma-overstijgende maatregelen (p. 7 wordt voor 2029 inclusief personeelskosten programma's slechts € 1,7 mln vermeld.

Antwoord:

De geschatte personele component is begrepen in de inhoudelijke ombuigingen. Deze ziet u dus niet expliciet terug. Op pagina 7 ziet u slechts de ombuiging op ondersteunende capaciteit, die in samenhang moet worden gezien met de personele kosten in het primaire proces.

2. *P.2: Klopt het dat u met 'onbenutte belastingcapaciteit' bedoelt het verschil tussen de huidige heffing en het landelijk gemiddelde?*

Antwoord

Dat klopt.

3. *P. 3 alinea over AD 2030: impliceert de tekst dat er voor de realisatie van AD 2030 naast de bestemmingsreserve ook middelen uit de reguliere exploitatie nodig zijn? Om welke bedragen gaat dat?*

Antwoord:

Zoals aangegeven in de inventarisatie en de Raadsinformatiebrief van 24 juni 2014 is er (vooruitlopend op de evaluatie van de Agenda 2030) een eerste inschatting gemaakt van de beheerkosten die samenhangen met de investeringen. Deze beheerkosten zijn nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Bijlage 4 bij de Raadsinformatiebrief van 24 juni 2014 bevat het overzicht van de bedragen.

Vervolg vraag op 3:

Het antwoord maakt duidelijk dat de beheerkosten nog niet begroot zijn. Is globaal aan te geven over welke jaarlijkse bedragen dat zou gaan. Het gaat vermoedelijk om ettelijke miljoenen. Daarnaast gaat het antwoord alleen over beheerkosten, maar de tekst van het totaaloverzicht stelt ook dat de evaluatie van Agenda 2030 nog tot nieuwe financiële opgaven kan leiden. Betekent dat dat als voorgenomen investeringen te laag zijn geraamd of er minder subsidies worden binnengehaald dan verwacht, dit vanuit de exploitatie aangezuiverd moet worden?

Antwoord:

Voor de vraag betreffende de beheerskosten verwijzen we u kortheidshalve naar Bijlage 4 bij de RIB van 24 juni 2024. Voor de vraag betreffende de investeringen verwijzen we u naar de evaluatie op de Agenda 2030 die momenteel wordt uitgevoerd.

4. *P.4: Welk deel maakt de DBuR uit van het totale budget van de VRZHZ?*

Antwoord:

Volgens de laatst vastgestelde jaarstukken, de Jaarstukken 2023, bedroegen de totale baten van de VRZHZ € 79,4 miljoen. Het aandeel BDuR daarin bedroeg € 23,4 miljoen, dus 29,5%.

5. *De tabel op p. 6 geeft mogelijke bezuinigingen per jaar weer. Kan ter vergelijking worden aangegeven welke bedragen volgens de huidige ramingen nodig zijn om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen?*

Antwoord:

In december is in de raadscommissie de volgende informatie getoond.

	Bedragen x € 1.000			
	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo 2025 en verder WAS	133	-18.632	-19.973	-20.878
Septemberciculaire		2.000	2.000	2.000
Begrotingssaldo 2025 en verder WORDT	133	-16.632	-17.973	-18.878

Deze cijfers zijn de nu actuele schatting. De Perspectiefnota 2026 is het eerstvolgende moment dat deze reeks wordt herijkt.

6. *P.8, punt 0.2.5: kan worden toegelicht waarom dit een bezuiniging is? Personeelskosten dekken uit beleidsprogramma's lijkt een vestzak-broekzaktransactie.*

Antwoord:

De kern hiervan is dat we kosten voor ambtelijke inzet nu op onderdelen nog apart begroten. Door ambtelijke inzet preciezer toerekenen aan de taken wordt dit verrekend met programmageld. Daarmee zal op overige budgetten bij de desbetreffende programma's en taken kosten-bewuster moeten worden omgegaan.

Vervolg vragen op 6

Kan verder worden aangegeven waarom meer personeelskosten ten laste van SPUK te boeken een bezuiniging is? Er blijft dan toch alleen minder over voor andere aanwending?

Het antwoord lijkt te impliceren dat er óf minder personeel óf minder andere middelen ter beschikking komt voor de programma's. Wat is de impact daarvan voor de uitvoering van de

programma's? Zie ook vragen 2 en 3 van de VVD.

Antwoord

Zoals het eerdere antwoord al aangeeft, rekenen we personele kosten preciezer toe aan projecten, programma's en andere taken. Inzet is dat dit geen implicaties heeft voor de inhoudelijke uitvoering, maar dat kosten-bewuster wordt gewerkt.

7. P. 9: kan de eerste alinea nader worden toegelicht? Ik kan er nu geen chocola van maken.

Antwoord:

Voor 2026 heeft de gemeente ruim 56 miljoen euro aan subsidiebudgetten beschikbaar. Die 56 miljoen is verdeeld over de diverse begrotingsprogramma's.

De gemeenteraad stelt jaarlijks de subsidie index vast voor het jaar daarop. Dat betekent dat de jaarlijkse budgetten met dat percentage worden opgehoogd. Als de index voor 2026 niet wordt toegekend, dan worden de budgetten ook niet verhoogd. Dit is een besparing voor de gemeente wat meerjarig doorwerkt.

Vervolg vraag op 7:

Het antwoord is duidelijk, maar lijkt een toelichting op de voorlaatste alinea van p.8 en die had ik wel begrepen. Bovenaan p. 9 gaat het over incidentele middelen die 10% van het om te buigen bedrag ad € 1,1 mln (waar komt dat bedrag vandaan) en over middelen die worden doorgesluisd voor een specifiek doel. Maar wat heeft dat met al of niet indexeren van subsidies te maken?

Antwoord

We hebben gekeken naar de ruimte om te bezuinigen op de subsidies. Dat leidde tot de volgende componenten:

- Niet gebruikte middelen
- Niet indexeren
- Grote subsidie ontvangers

De (enige) relatie tussen die 3 componenten is dat we niet willen stapelen en onze centrumtaken en kleine ontvangers uitzonderen.

De € 1.100.000 om te buigen subsidie komt tot stand door het totaalbedrag aan beschikbare subsidiebudgetten voor 2026 (€ 56.104.000) te verminderen met het bedrag (€ 18.000.000) uit het aparte voorstel voor de subsidies sociaal domein inclusief het bedrag (€ 65.053) voor de kleine vrijwilligersorganisaties zonder personeel die een subsidie lager dan € 10.000,- ontvangen. Dit is zichtbaar in de volgende berekening:

$$€ 56.104.000 - (€ 18.000.000 + € 65.053) / 100\% \times 3\% = € 1.141.168 \approx € 1.100.000 \text{ afgerond naar beneden.}$$

In het voorstel staat vervolgens dat we een aantal centrumstad middelen niet meenemen (conform de redenen uit het voorstel). Deze middelen zetten we normaal gesproken door met daarop onze gemeentelijke indexering. Het kan voorkomen dat onze indexering hoger is dan die van het Rijk. Feitelijk teren we dan in op onze middelen. Conform de publieke zakelijkheid is de wens om dit in de toekomst anders te gaan doen. Aangezien nog niet bekend is wat de

indexering vanuit het Rijk zal zijn (komt pas bij de meicirculaire) hebben we deze middelen niet meegenomen in onze berekening.

Dit zorgt ervoor dat de berekening als volgt wordt uitgebreid:

$$€ 56.104.000 - (€ 18.000.000 + € 65.053 + € 4.367.330) / 100\% \times 3\% = € 1.010.148 \approx € 1.000.000$$

afgerond naar beneden

Ten slotte halen we de geschatte 10% (€ 110.000) van het totaal geraamde om te buigen bedrag af (€ 1.100.000). We komen dan uit op € 900.148 (€ 1.010.148 - € 110.000) € 900.000 afgerond naar beneden.

8. *P. 13, 2.2.4 Het lijkt hier te gaan om extra investeren in marketing om toerisme te stimuleren. Dat kan tot meer inkomsten leiden (toeristenbelasting) maar die investering is op zichzelf toch geen bezuiniging? Kan het genoemde bedrag van € 150.000 - € 300.000 worden onderbouwd? Aanvullende vraag: wordt er bij cruiseschepen toeristenbelasting gegeven? Als dat niet of alleen bij overnachting het geval is, wat zou invoeren/uitbreiden daarvan op kunnen leveren?*

Antwoord:

Wij maken andere afspraken met Havenbedrijf Rotterdam; de riviercruise wordt uit het beheercontract gehaald. Daardoor kunnen we een ander hoger tarief hanteren, geharmoniseerd met de tarieven in Kinderdijk. Samen met de verwachte groei van riviercruiseschepen leidt dit tot aanzienlijk meer inkomsten aan liggelden.

We hebben geen toeristenbelasting maar logiesheffing. Dit voorkomt lastige discussies met hotels en B&B's die gericht zijn op de zakelijke overnachting.

De gasten op cruiseschepen betalen geen logiesheffing. De meeste schepen liggen hier voor een relatief korte periode overdag en blijven niet de nacht. De nacht wordt veelal gebruikt om te varen van de ene naar de andere locatie.

9. *P. 15/16 2.2.10: Hoe werkt de inspectie huisvesting nu, alleen n.a.v. klachten of ook op eigen initiatief? Zou het in dat laatste geval tot meldingen beperkt kunnen worden? Hoeveel zou dat financieel opleveren?*

Antwoord:

De inspectie op de huisvesting werkt nu enkel op basis van klachten of meldingen en niet op eigen initiatief.

10. *P. 23 4.2.8: welke organisaties ontvangen welke bedragen en welke alternatieven/compensatiemogelijkheden hebben zij daarvoor?*

Antwoord:

De mogelijkheid van de herijking van de subsidies in het Sociaal Domein richt zich op de grotere subsidies. Dit betreft subsidies boven de €100.000. Het totaal aan deze subsidie telt op naar ca €18,6miljoen. We verwachten hierop €8,5ton te kunnen besparen. Subsidies met een volledige incidentele dekkingsgrondslag (SPUK's, agenda2030) of die al separaat in een ander ombuigingsmogelijkheid zijn opgenomen, zijn buiten beschouwing gelaten. De besparingsmogelijkheid per organisatie is maatwerk en wordt op basis van een inhoudelijk afwegingskader in beeld gebracht.

Qua alternatieven wordt gekeken of activiteiten anders en daardoor goedkoper kunnen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door: benutten fondsen, mbo-ers ipv hbo-ers, vrijwilligers ipv betaalde krachten, andere goedkopere aanbieder, samenwerking met andere partij, groepsondersteuning ipv individuele ondersteuning, afschalen omvang activiteit, etcetera.

De organisaties en subsidiebedragen die het betreft:

Organisatie	Bedrag	Organisatie	Bedrag
Jong JGZ	€912.000	Humanitas	€113.000
De Hoop	€579.000	MEE Plus	€1.036.000
Sociale Basis (MEE)	€1.958.000	Yulius	€454.000
Helpende Handen	€398.000	Contour de Twern	€569.000
St. De werkplaats	€414.000	DG&J	€4.315.000
Salios	€179.000	Vivenz	€110.000
Antes	€698.000	Vluchtelingenwerk	€600.000
Enver	€1.348.000	St. Buurtgezinnen	€100.000
Leger des Heils	€3.381.000	St Buitenwacht	€208.000
Vrouwenopvang Safegroup	€1.287.000		
Totaal €18.659.000			

Vervolg vraag op 10:

Is er met de betreffende organisaties gesproken over bezuinigingsmogelijkheden/alternatieven? Hoe is het te besparen bedrag van € 850.000 tot stand gekomen?

Antwoord:

Het bedrag van €850.000 is tot stand gekomen vanuit de reële verwachting dat ca. 5% van het totaal aan grote subsidies zou moeten kunnen worden opgebracht als besparing door de grote(re) subsidie-ontvangers. Met de organisaties moet nog worden gesproken over de invulling van de besparing, dat is maatwerk.

11. P. 24 4.2.11 : welke extra kosten voor zorg e.d. zijn in een later stadium te verwachten als de preventieve zorg wordt afgeschaald? Preventie wordt meestal als goedkoper (en voor iedereen fijner) gezien dan therapie.

Antwoord:

De relatie tussen preventie en zorgkosten wordt vaak in beeld gebracht per thema. Hieronder staan een aantal concrete voorbeelden:

- Een betere **mentale gezondheid** leidt tot een afname van zorgkosten en minder verzuim op werk. Als de mentale gezondheid van een miljoen volwassenen met 5 procent verbetert, kan dit €144 miljoen besparen. Bron: [Gezondheidswinst en kostenbesparing bij verbeteren mentale gezondheid - Trimbos-instituut](#)
- Investeren in de eerste duizend dagen van kinderen loont. Dit is het fundament van het werken aan een **kansrijke start**. Iedere euro levert 7 tot 10 euro aan maatschappelijk rendement op. Bron: [The Heckman Curve - The Heckman Equation](#)

- Het ontmoedigen van **roken** leidt tot een hogere arbeidsproductiviteit en een betere kwaliteit van leven. Als we roken ontmoedigen of volledig uitbannen nemen de zorgkosten juist toe, doordat de levensverwachting stijgt en mensen op latere leeftijd andere ziektes krijgen.
- We zetten vanuit de gemeente in op het tegengaan van **overgewicht**. De totale kosten van overgewicht en obesitas bij volwassenen in Nederland zijn bijna €11.500 per volwassene met overgewicht/obesitas per jaar. Dit leidt tot een totale kostenpost voor Nederland van ruim €79 miljard per jaar. Bron: [*Burden of disease study of overweight and obesity; the societal impact in terms of cost-of-illness and health-related quality of life | BMC Public Health | Full Text.*](#) De grootste kostenpost is verminderde productiviteit in het arbeidsproces.

Vervolg vraag op 11:

Het antwoord geeft een beeld van de maatschappelijke winst van preventie. Daarmee is de vraag echter niet beantwoord. Door te besparen op preventie mag worden aangenomen dat de maatschappelijke winst afneemt, en daardoor de zorgkosten toenemen. Hoe verhouden de besparingen en de toegenomen/in de toekomst toenemende kosten zich tot elkaar?

Antwoord:

We kunnen op twee manieren naar preventie kijken:

Bezuinigen op preventie leidt tot meer kosten, omdat er door de inzet van preventie minder vaak specialistische hulp/zorg nodig is.

De opbrengst van preventie wordt vaak per interventie berekend. Een belangrijk uitgangspunt is dus om met goed onderbouwde, effectieve interventies te werken in het sociaal domein.

Zo kunnen we toenemende kosten bij bezuinigingen op preventie concreet maken.

Preventie kan juist ook tot hogere kosten leiden. Bijvoorbeeld als we veel vroeg signaleren, maar de problemen van inwoners ondertussen te weinig normaliseren.

Daarom is het belangrijk dat onze professionals goed afwegen wat een gezin of inwoner nodig heeft. We moeten individuele hulpvragen ombuigen naar algemene voorzieningen.

Dat maakt preventie goedkoper, met een groter bereik.

12. P. 31 5.2.1 Hoe kan het dat bezuinigen op DG&J, waardoor die te weinig geld heeft om wettelijke taken uit te voeren, geen effect hebben op de samenleving?

Antwoord

Bezuinigen op de Dienst Gezondheid en Jeugd heeft mogelijk effect op de samenleving. De dienst voert veel wettelijke taken uit, maar de wet schrijft niet altijd een ambitieniveau voor. Daarom is er ruimte om te kijken naar bijsturingsmogelijkheden. Ook hebben we specifiek gekeken naar onderdelen waarvan de ervaring leert dat er afgelopen jaren budget overbleef. Daarvan is sprake bij dit budget voor vroegtijdig schoolverlaten.

Vervolg vraag op 12:

Het is uiteraard mogelijk het ambitieniveau van de zorg te verlagen, zeker als niet wettelijk is vastgelegd wat het ambitieniveau moet zijn, maar de vraag is hoe het kan dat dat geen effect heeft op de samenleving. Wordt de verwachte bezuiniging + het al bestaande tekort helemaal gedekt door overblijvend budget op vroegtijdig schoolverlaten?

Antwoord: Op dit onderdeel is jaarlijks een overschot. Daarom passen we het budget aan op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde uitgaven. De activiteiten van de DG&J op VSV komen hierdoor niet in gevaar.

13. *P. 31 5.2.2 Ondernemersfonds: begrijp ik het goed dat de gemeente nu jaarlijks € 2,3 mln in dit fonds stort en dat de optie is om daar € 2,1 mln van te maken? Waar is de omvang van deze vermindering op gebaseerd? Welke mogelijkheden hebben de ondernemers om de eventueel wegvallende gemeentelijke bijdrage te compenseren, c.q. welke activiteiten van het ondernemersfonds zouden dan vervallen. De toelichting suggereert ook dat als de gemeente minder bijdraagt daar indirect voor de gemeente extra kosten uit voortkomen. Om welke bedrag zou dat kunnen gaan?*

Antwoord

Nee dat is zeker niet het geval. De OZB-meeropbrengst (in de belastingverordening opgenomen als procentuele opslag op de reguliere OZB-opbrengst niet- woningen) die wij als gemeente jaarlijks innen ten behoeve van het Ondernemersfonds wordt ook 1 op 1 overgemaakt aan de Stichting Ondernemersfonds, en het is uiteindelijk aan de ondernemers/ non profit zelf (in de trekkingsgebieden) om met elkaar te beslissen hoe ze de middelen willen besteden. Het tenslotte ook hun eigen geld. Dit is overigens ook zo vastgelegd in de afspraken met het bestuur van het Ondernemersfonds.

Op basis van ervaring uit andere steden die al langer werken met stadsbrede fondsen, is dat ze daarmee ook zelf met eigen middelen zelf plannen ontwikkelen die tot nu toe (deels) betaald werden vanuit gemeentemiddelen (economie, duurzaamheid, enz). Het ondernemersfonds biedt daarnaast ook een structuur voor ondernemers/non profit om met elkaar betere plannen te maken waardoor ze zelf in staat worden gesteld om externe financiering aan te trekken, zoals bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden van de provincie op het vlak van verduurzaming.

14. *P. 32 5.2.4 Hier wordt gesteld dat de geldstromen ‘anders (kunnen) worden gericht’, maar in hoeverre is dat een bezuiniging? In de tabel op p. 31 wordt het hele bedrag als bezuiniging gepresenteerd.*

Antwoord

Zie bovenstaand. Een deel van de (versnipperde) inzet die we nu doen zal bij een goed ingebed Ondernemersfonds minder nodig zijn omdat er sprake is van een efficiëntere samenwerking in de verschillende werkgebieden tussen ondernemers onderling.

15. *P. 32 5.2.5. Is er iets te zeggen over de maatschappelijke opbrengst van (decentrale) bibliotheken? Welke extra problemen/kosten zijn er bij het verdwijnen daarvan in wijken te verwachten?*

Antwoord:

De maatschappelijke opbrengst van de decentrale bibliotheken loopt uiteen. De bevolkingssamenstelling in onze wijken en de omvang van de bibliotheken bepaalt welke service en dienstverlening geboden kan worden en daarmee ook de impact.

Alle bibliotheekvestigingen maken deel uit van onze algemene voorziening in de wijken.

Inwoners kunnen terecht met een kleine of grote hulpvraag, om anderen te ontmoeten, nieuwe basisvaardigheden te leren en aan vrijetijdsbesteding te doen. (Uit: Visie Sociaal Domein).

Vanuit deze functie vangt de bibliotheek vragen af die anders niet of bij maatschappelijke partners en sociale wijkteams gesteld zouden moeten worden.

Crabbehof/Dordt West (30.000 inwoners)

De bibliotheek Crabbehof sluit qua aanbod en activiteiten aan op diverse doelen binnen gemeentelijke beleidsprogramma's zoals de Visie Sociaal Domein, Samen Dordt West, en de Dordtse Onderwijsvisie 0-12.

Inwoners van Dordt West, jong en oud, vinden in bibliotheek Crabbehof een plek waar ontmoeting, leren, lenen, informatievoorziening, o.a. via Informatiepunt Digitale overheid en Servicepunt banken en verbinding centraal staat.

AanZet werkt op deze locatie samen met het buurtwerk richting een Huiskamer van de Wijk. Het verzorgingsgebied is Oud- en Nieuw Krispijn, Crabbehof en Wielwijk.

Iedereen kan er terecht.

In samenwerking met partners en scholen faciliteert en ondersteunt de bibliotheek leesbevordering en (voor-) leesplezier.

Stadspolders (18.500 inwoners)

De doelstellingen van deze vestiging van AanZet zijn, net als in Crabbehof gericht op ontmoeting, informatievoorziening en leesplezier en leesbevordering.

Met Jong JGZ organiseert AanZet aanbod gericht op ouders met jonge kinderen.

De bevolkingssamenstelling in Stadspolder verschilt echter van die in Dordt -West.

Uitleen van boeken en andere media staat sinds de verhuizing naar het Polderwiel centraal.

Ook hier sluit de bibliotheek aan op hierboven genoemde beleidsprogramma's.

De bibliotheek heeft nog steeds de ambitie om ook in Stadspolder een Huiskamer in de wijk mét de bibliotheek en sociale partners te organiseren.

In samenwerking met partners en scholen faciliteert en ondersteunt de bibliotheek leesbevordering en (voor-) leesplezier.

Dubbeldam (13.000 inwoners)

De bibliotheek in Dubbeldam is een servicepunt in het seniorencomplex Gravenhorst.

Hoofddoel van deze vestiging is uitleen van boeken en media.

Op vestiging is ook een maandelijks spreekuur "Zorgen voor een ander". Gericht op mantelzorgers en oudere inwoners.

Sterrenburg (23.000 inwoners)

Het servicepunt in Sterrenburg is vanaf april gehuisvest in het Cultureel Centrum Sterrenburg.

Met andere maatschappelijke partners biedt AanZet ook hier laagdrempelige hulp via een digitaal spreekuur. De nadruk ligt op het uitlenen van de boekcollectie.

Welke extra problemen/kosten zijn er bij het verdwijnen daarvan in wijken te verwachten?

Sluiting van een bibliotheekvestiging heeft impact op de inwoners.

Zij zullen dan voor bibliotheek dienstverlening verder moeten reizen, kunnen niet meer terecht voor laagdrempelige dienstverlening, contact met buurtbewoners en andere activiteiten.

Samenwerking met andere partners binnen de vestigingen vervalst.

De bibliotheek "in de wijk" heeft ook betekenis in het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Voor de wijken Crabbehof en Stadspolders zal de impact van sluiting, gelet op de activiteiten en ambities daar, groter zijn dan in Dubbeldam en Sterrenburg.

Sluiting van een vestiging heeft ook impact op medewerkers, collectie, afbouw huurcontracten etc. De kosten hiervan zijn nu nog niet volledig in beeld te brengen.

16. *P. 33/34, 6.2.3. Welke indirecte kosten leveren de samenlevingseffecten van deze maatregel op kortere en langere termijn op? En wat is het te verwachten effect op inkomsten (toeristenbelasting, OZB)? Kan het Stadsherstelfonds (zie 7.2.6.) een rol spelen bij de advisering over erfgoed?*

Antwoord:

De ombuiging zal minder uren voor het vakteam erfgoed betekenen. Bij het vakteam doet zich de kans voor, de gemeentelijke archeologische opgravingsbevoegdheid af te stoten en te kiezen om alleen de wettelijke taken op het gebied van archeologie uit te voeren zonder gedwongen ontslag. Hierdoor kan de interne advisering op gebied van archeologie bij gebiedsontwikkeling en de toetsing bij omgevingsvergunningen wel behouden blijven zonder negatieve effecten voor de samenleving. Wel zal het archeologisch onderzoek voor de gemeentelijke projecten door derden moeten worden uitgevoerd wat leidt tot externe opdrachten en dus kosten.

Hierdoor kan het contact en advisering voor monumenteigenaren en beschermd stadsgezicht beschikbaar blijven en de effecten die omschreven staan worden voorkomen.

(Het effect op de gemeentelijke kosten/opbrengsten door vermindering van beeldkwaliteit en staat van onderhoud van panden in de historische binnenstad tot gevolg hebben; lagere WOZ-waarde, minder inkomsten door toerisme; een minder aantrekkelijk investeringsklimaat voor vastgoedeigenaren; een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat voor winkeliers dus meer leegstand in de winkelstraten. Minder advisering vooraf bij vergunningaanvragen zal vaker een negatieve advisering door de adviescommissie ruimtelijke kwaliteit opleveren, dus mogelijk meer weigeringen van aanvragen.) Advisering inzake vergunningaanvragen voor monumenten is een wettelijke taak van de overheid (de gemeente).

Een **stadsherstelfonds** is een monumenteigenaar die in zijn doelstelling/statuten heeft staan dat ze gericht zijn op het behoud van erfgoed/instandhouding monumenten.

Hierdoor kan zo'n eigenaar (met bijvoorbeeld een POM status) (extra) gebruik maken van subsidieregelingen voor monumenten. De oprichting van dit fonds is niet gericht op advisering over erfgoed, voorbeelden uit andere steden die al langer werken met een vergelijkbare stadsherstelfonds is dat ze kennis en ervaring opbouwen t.a.v. hoe om te gaan met erfgoed en gebruik ervan. Daarmee zijn zij ook een aanspreekpunt met (lokale) kennis en ervaring voor de gemeente, maar gemeentelijke advisering zal altijd nog nodig zijn. Het fonds zal zo breed mogelijk aanspraak maken op subsidieregelingen voor monumenten.

17. *P. 34 6.2.3 en 6.2.4: Wat levert afzien van verduurzaming bij monumenten op en wat kost het indirect?*

Antwoord:

Indien voor monumenten geen maatwerkadviezen kunnen worden gegeven, kan onherstelbare schade aan monumenten ontstaan. Subsidiebedragen voor instandhoudingskosten of verduurzaming van gemeentelijke monumenten worden niet apart bijgehouden.

Via het gemeentelijk restauratiefonds Dordrecht (GRD) worden subsidiebijdragen van 30% van de subsidiabele kosten voor gemeentelijke monumenten gegeven voor monumenteigenaren die

niet belastingplichtig zijn. Dit is bedoeld voor stichtingen zoals eigenaren van kerken, scholen en ander maatschappelijk vastgoed.

Afzien van subsidie aan gemeentelijke monumenten (voor Stichtingen) levert op: werkelijke uitgaven gemiddeld afgelopen 6 jaar € 40.000 per jaar (verduurzaming en instandhouding) met een piek in 2021 en 2023 van rond de €100.000 uren erfgoed voor subsidieverlening (niet via subsidiebureau) in combinatie met behandeling van de omgevingsvergunning en controle op facturen/betalingen en instandhouding van 15 jaar.

Afzien van subsidie kost indirect:

Verlies van monumentwaarde is onomkeerbaar. Wat gesloopt wordt of verdwijnt komt niet meer terug in zijn oorspronkelijke uitvoering. Je verliest daarmee authenticiteit en materiaal en kennis van het verleden. Het levert meer leegstand en minder investeringen van derden op.

Duurzaamheidsdoelstellingen worden niet gehaald.

Er is een revolving fund voor belastingplichtige eigenaren, dit betreft een lage rentelening. Er wordt voorgesteld dit te handhaven omdat een revolving fund geen investering kost behalve de beheerkosten.

18. *P. 35 6.2.6: Hoe leidt woningsplitsing tot vermindering van leefbaarheid? Het kan die in veel gevallen toch ook vergroten? Wat levert woningsplitsing op voor gemeentefinanciën?*

Antwoord:

Onbeperkte woningsplitsing of verkamering kan de leefbaarheid op meerdere manieren beïnvloeden:

Druk op de openbare ruimte: Meer bewoners per woning betekent een hogere belasting van parkeerplaatsen, afvalvoorzieningen en groenvoorzieningen, wat kan leiden tot overlast en verminderde kwaliteit van de leefomgeving.

Verandering in sociale cohesie: Wijken kunnen veranderen in buurten met veel tijdelijke huurders, wat ten koste kan gaan van de binding tussen bewoners en de sociale samenhang.

Overlast en drukte: Meer bewoners in kleinere ruimtes kan geluidsoverlast en andere vormen van hinder veroorzaken, vooral als woningen worden omgezet in kamers voor studenten of arbeidsmigranten.

Woningmarktverstoring: Woningssplitsing kan leiden tot hogere huizenprijzen en huurprijzen, omdat investeerders huizen opkopen en opsplitsen voor maximale winst, waardoor starters en gezinnen moeilijker een woning kunnen vinden.

Kwaliteit van woningen: Niet alle woningen zijn geschikt voor splitsing, waardoor er mogelijk onveilige of te kleine woonruimtes ontstaan die niet voldoen aan de minimale woonkwaliteitseisen.

Druk op voorzieningen: Een plotselinge toename van het aantal inwoners kan lokale voorzieningen zoals scholen, huisartsen en supermarkten extra belasten.

Verloedering van wijken: Overbewoning en veel tijdelijke bewoners kunnen leiden tot minder onderhoud van woningen en een afname van de uitstraling van buurten.

In bepaalde situaties kunnen woningsplitsing en verkamering bijdragen aan de leefbaarheid van een straat of buurt:

Meer diversiteit: Door woningsplitsing kunnen verschillende doelgroepen zoals starters, studenten en alleenstaanden betaalbare woonruimte vinden in buurten waar zij anders niet terecht zouden kunnen. Dit kan zorgen voor een levendigere en diverse gemeenschap.

Herbestemming van leegstaande panden: In wijken waar veel leegstand is, kan woningsplitsing of verkamering helpen om panden weer in gebruik te nemen, wat verloedering en criminaliteit vermindert.

Economische impuls: Meer bewoners betekent een grotere vraag naar lokale voorzieningen, zoals winkels, horeca en openbaar vervoer. Dit kan de lokale economie stimuleren en bijdragen aan een levendigere buurt.

Betere benutting van woonruimte: In sommige gevallen kunnen grote, onderbenutte woningen efficiënter worden gebruikt. Dit voorkomt dat ruime huizen deels onbewoond blijven terwijl er woningtekorten zijn.

Sociale interactie: Door woningen op te splitsen, kunnen ouderen een deel van hun woning verhuren, waardoor zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen en sociale interactie behouden.

De mate waarin deze voordelen tot uiting komen, hangt sterk af van de manier waarop woningsplitsing en verkamering worden gereguleerd. Goede handhaving en duidelijke richtlijnen kunnen helpen de positieve effecten te maximaliseren en overlast te beperken.

Financieel:

Hoeveel geld gemeenten uit het gemeentefonds krijgen, hangt onder andere af van hun kenmerken. De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds naar allerlei kenmerken, waaronder het aantal woonruimten volgens de BAG.

19. *P. 36 7.2.2 Anders exploiteren toren Grote Kerk. Wordt hierbij aan een toegangsprijs gedacht? Hoeveel zou dat per beklimming zijn?*

Antwoord:

Alle opties liggen nog open. Het verhogen van de prijs is één van de opties. Op dit moment wordt ook al een toegangsprijs gevraagd voor de beklimming van de toren. Een combinatieticket voor de kerk (eigendom kerkbestuur) en de toren (eigendom gemeente) is € 5.

20. *Is het denkbaar dat extra investering in armoedebestrijding, wijkontwikkeling, sociale samenhang en/of groen/natuur tot méér besparing op gezondheid, zorg, handhaving, (zwerf)afvalinzameling e.d. zou kunnen leiden?*

Antwoord:

Het is zeker denkbaar dat extra investeringen in de genoemde onderwerpen zal leiden tot een besparing op andere vlakken. Voor sommige onderwerpen zijn landelijke studies gedaan. Om twee voorbeelden te noemen:

1. Schulden. Recent verscheen het rapport: '[De maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek – een last voor burgers, bedrijven en overheden](#)'. De onderzoekers concluderen dat de maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek jaarlijks op 8,5 miljard euro uitkomen. Dat is 500 euro per Nederlander. Een flink deel van de maatschappelijke kosten komt voort uit het feit dat inwoners met schulden minder productieve werknemers zijn. Ze slapen slechter, zijn vaker ziek of te laat door hun schuldensituatie. Daardoor gaat er 4,5 miljard euro verloren aan verminderde arbeidsproductiviteit. Ook liggen de zorgkosten van inwoners met schulden gemiddeld genomen hoger. Zo deed het Centraal Planbureau (CPB) onderzoek naar de samenhang tussen de kosten voor mentale zorg en het hebben van schulden. De uitgaven aan geestelijke gezondheidszorg voor inwoners met schulden liggen [30 procent](#) hoger dan bij inwoners zonder schulden.

2. Investeren in de sociale basis

Extra investeren in de genoemde onderwerpen (wijkontwikkeling, sociale samenhang, etc) is investeren in preventie. Preventieve maatregelen zoals mensen activeren, het vergroten van het sociale netwerk of mentaal weerbaarder maken, zorgen op termijn voor een vermindering in zorgvraag. Het rapport [‘inzetten op de potentie van sociaal werk’](#) laat zien dat als er op Rijksniveau geïnvesteerd wordt door budgetten vanuit de zorg om te buigen naar budgetten sociaal werk (bijvoorbeeld 2% van het landelijke zorgbudget), zowel krapte op de arbeidsmarkt verminderd wordt als financieel rendement behaald wordt. Op gemeentelijk niveau werken we aan deze beweging door specialistische zorg af te schalen naar algemene voorzieningen.

Visie Sociaal Domein 2030

De visie sociaal domein 2030 is gebouwd op deze principes. We investeren in de bestaanszekerheid van inwoners zodat zij zonder belemmeringen mee kunnen doen in de samenleving en geen stress ervaren over inkomen, woning of toegang tot zorg. We stimuleren dat inwoners elkaar helpen (wijkontwikkeling en sociale samenhang) zodat zij geen beroep hoeven te doen op formele zorg. Met algemene voorzieningen beogen we laagdrempelige hulp te bieden als inwoners het samen niet kunnen oplossen. De laatste stap is duurdere specialistische hulp.

Kanttekeningen:

Er zijn echter een paar kanttekeningen. Het is moeilijk om een causaal verband aan te wijzen voor de investering in relatie tot het verwachte rendement. In het sociaal domein spelen vele interne en externe factoren een rol. Enerzijds maken inwoners zelf keuzes, soms ook ongezonde keuzes. Of worden zij door life-events (zoals een scheiding) voor nieuwe uitdagingen gesteld. In het geval van handhaving en (zwerf)afval kan ook (een gebrek aan) kennis of normen en waarden een rol spelen. Anderzijds is de invloed van externe factoren die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen, groot. Denk hierbij aan stijgende inflatie, energieprijzen, de prestatiedruk in de samenleving, individualisering, krapte op de woningmarkt, etc.

Dit maakt het ingewikkeld om een businesscase op te stellen. Bijvoorbeeld: uit landelijk onderzoek weten we dat [mensen met een laag inkomen ongeveer 5 jaar korter leven en 14 jaar in slechtere gezondheid](#). We kunnen echter niet stellen dat bijvoorbeeld door het verhogen van de minimaregelingen (= extra geld) de geldzorgen weg zijn en daarmee de gezondheid van de inwoner direct verbeterd.

De tweede kanttekening is dat investeringen die de gemeente doet, niet altijd leiden tot rendement in het gemeentelijk domein. Bij gezondheidsverbetering ligt de meeste financiële winst bijvoorbeeld bij de zorgverzekeraar en het zorgkantoor.

Vervolg vraag op 20:

Bereik schuldhulpverlening. Uit RIB Voortgang Programma Samen tegen Armoede d.d. 7-1-2025 blijkt dat ongeveer 7000 Dordtse huishoudens problematische schulden hebben. Kijkend naar de aantallen die in de RIB bij de regelingen worden genoemd, lijkt niet veel meer dan 40% daarvan bereikt te worden. Klopt dat? Verdere vergroting van het bereik zou tot besparingen in de zorg (mensen met schulden hebben bijv. volgens uw antwoord gemiddeld 30% meer GGZ-zorg nodig) en andere voorzieningen voor lage inkomens kunnen leiden. Kan een (ruwe) schatting worden gegeven van om welke bedragen dat zou kunnen gaan?

Antwoord: Het klopt dat ongeveer 7.000 Dordtse huishoudens geregistreerde problematische schulden hebben (bron: [Schuldenproblematiek in beeld](#)). Het bereik van schuldhulpverlening ligt echter lager, in 2024 zaten 1.440 Dordtenaren in een schuldhulpverleningstraject. Het bereik ligt dus op ongeveer 20%. Dit bereik is in lijn met het landelijke beeld.

Maatschappelijke kosten schuldhulpverlening

Een vergroting van het bereik van schuldhulpverlening zal leiden tot lagere kosten in de zorg en andere sectoren. In het eerder aangehaalde onderzoek ['De maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek – een last voor burgers, bedrijven en overheden'](#) wordt op pagina 17 een overzicht gegeven van de maatschappelijke kosten, en dus ook van de potentiële besparingen, van inwoners met problematische schulden.

Gevolgkosten van schuldenproblematiek (en potentiële besparingen) in het gemeentelijk domein liggen hoofdzakelijk op arbeidsre-integratie. Niet van alle kosten kan een berekening gemaakt worden. Zo hebben de onderzoekers geen doorrekening kunnen maken van de inzet van de wijkteams (ongeveer 80% van de inwoners die zich melden bij het wijkteam heeft financiële problemen) of de gevolgkosten van huiselijk geweld (in 47% van de gevallen is er een relatie met armoede en schuldenproblematiek).

Het effect van schulden op arbeidsre-integratie is naar verwachting groot. De stap naar betaald werk is lang niet altijd aantrekkelijk in de schuldensituatie. De extra inkomsten komen ten goede aan de schuldeisers en in bepaalde gevallen levert gaan werken ook extra kosten op (representatieve kleding, niet gedekte reiskosten et cetera). Een gevolg is dat mensen soms langer gebruikmaken van een uitkering dan nodig is. Dit speelt zowel bij re-integratie in het kader van de Participatiewet als in het kader van bijvoorbeeld de WW, de Wajong of de WIA. Een maand bijstandsuitkering kost, inclusief uitvoeringskosten, ongeveer €1.500,-. Hoeveel Dordtenaren een combinatie hebben van een uitkering en schulden is op dit moment niet bekend.

Gezondheidszorg

Ook in de (gezondheids)zorg worden extra kosten gemaakt als gevolg van schuldenproblematiek. Deze kosten, of besparingen vallen niet in het gemeentelijk domein. In bovengenoemd onderzoek wordt o.a. het effect op huisartsenzorg en de GGZ en nader beschreven.

1. *0.2.3. Wanneer krijgen we de uitslag van de SPUK verkenning?*

Antwoord:

Op het moment dat de raad deze mogelijkheid zou kiezen, wordt nader onderzoek uitgevoerd.

2. *0.2.5. Klopt het dat je dus minder op de uitvoering gaat doen? Zo ja, op welke doelen wordt dan minder inzet gepleegd?*

Antwoord:

Nee, dat klopt niet. De kern hiervan is dat we kosten voor ambtelijke inzet nu op onderdelen nog apart begroten. Door ambtelijke inzet preciezer toe te rekenen aan de taken wordt dit verrekend met programmageld. Daarmee zal op overige budgetten bij de desbetreffende programma's en taken kosten-bewuster moeten worden omgegaan.

3. *0.2.5: Kan worden toegelicht hoe dit een bijdrage levert aan de ombuigingen? Dit lijkt vooral een andere interne verrekensystematiek te zijn, in plaats van een externe besparing.*

Antwoord:

De kern hiervan is dat we kosten voor ambtelijke inzet nu op onderdelen nog apart begroten. Door ambtelijke inzet preciezer toe te rekenen aan de taken wordt dit verrekend met programmageld. Daarmee zal op overige budgetten bij de desbetreffende programma's en taken kosten-bewuster moeten worden omgegaan.

4. *1.2.2: Kan worden aangegeven waar de geïndiceerde 100k op gebaseerd is? Wat zou een besparing zijn als wordt besloten volledig te stoppen met stedenbanden?*

Antwoord:

De 100k is gebaseerd op de salariskosten plus overhead van 1 fte die de gemeente voor internationale samenwerking heeft. Als met alle stedenbanden gestopt wordt dan levert dat totaal 200k op. Naast de genoemde 1 fte van de gemeente betreft dat de subsidies aan drie stichtingen stedenbanden, en het budget voor Hastings en Recklinghausen.

5. *1.2.3. Klopt het dat er meerdere jaren onderbesteding was op de Wijkwensen? Zo ja, hoeveel was dat voor de afgelopen jaren?*

Antwoord:

De tabel toont aan dat er de afgelopen jaren inderdaad sprake is van oplopende onderbesteding. Dit komt onder andere doordat voor veel wijkwensen ook structureel onderhoudsgeld nodig is, wat niet altijd beschikbaar is. Daarom is het mogelijk om de wijkwensen structureel te verlagen.

	Begroting 2024	Werkelijk 2024	Restant 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2023	Restant 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Restant 2022
Gebied Centrum: Wijkwensen	58.000	46.000		54.000	40.000		51.000	51.000	
Sociale wijkwensen		31.000			27.000			46.000	
Groene wijkwensen		16.000			12.000			5.000	
Gebied West: Wijkwensen	58.000	52.500		54.000	34.000		51.000	52.000	
Sociale wijkwensen		53.000			33.500			44.000	
Groene wijkwensen		500			500			8.000	
Gebied Oost: Wijkwensen	58.000	19.000		54.000	24.000		51.000	34.000	
Sociale wijkwensen		18.500			13.000			14.000	
Groene wijkwensen		500			11.000			20.000	
TOTAAL	173.000	119.000	54.000	163.000	98.000	65.000	153.000	137.000	16.000

6. 1.2.4 Kan er een indicatie gegeven worden wat er niet meer gedaan zal worden? Wat zijn de gevolgen als er 40% bezuinigd wordt?

Antwoord:

De gevolgen van een bezuiniging van 20 % zijn op dit moment niet in te schatten (het aandeel van Dordrecht daarin is 40 %). Wat er minder of niet meer gebeurt, wordt dan onderwerp van regionale afstemming.

7. 2.2.4. Van hoeveel toeristen nu moeten we groeien om deze extra inkomsten te behalen?

Antwoord:

Het gaat voor deze extra gemeentelijke inkomsten niet zozeer om de groei van het aantal toeristen/bezoekers aan de stad. Meer dagbezoekers leveren de stad extra inkomsten op, maar levert niet direct inkomsten op voor de gemeente. Meer verblijfsbezoekers wel, de uitbreiding van de hotelcapaciteit (vb. Vrieseplein, Bastion, Van der Valk) of B&B levert meer logiesbelasting op. De groei hiervan zal geleidelijk zijn. Meer bezoekende cruiseschepen heeft ook direct effect op de gemeentelijke inkomsten, daarbij gaan wij wel uit van een herziening van afspraken met HbR rond de handeling van riviercruiseschepen. Wij zijn uitgegaan van een geleidelijke toename van het aantal bezoekende schepen (momenteel 600 per jaar) richting een verdubbeling op middellangetermijn. En van een harmonisering van de liggeld tarief met die in Kinderdijk.

8. Extra h2 Hoeveel zou het opleveren om met de stadsdichter te stoppen? Of zit dat al in de cultuurbasis infra?

Antwoord:

Het huidige budget voor de stadsdichter is jaarlijks €7.000, waarvan €5000 honorarium en €2000 voor projecten/initiatieven binnen het stadsdichterschap. Dit is geen onderdeel van de culturele basisinfrastructuur.

9. 2.2.6. Er staan op verschillende plekken ombuigingsvoorstellen die evenementen raken. Bijvoorbeeld ook het in rekening brengen van tijdelijke verkeersmaatregelen e.d. als je alles bij elkaar optelt, over welk totaalbedrag gaat het dan aan ombuigingsmaatregelen?

Antwoord

Het gaat om de volgende voorstellen (bedragen x € 1.000 per 2029)

2.2.6	Verkleinen budget begrotingssubsidies evenementen	240
2.2.7	Verkleining budget subsidieregeling evenementen	70
4.2.14	(Top)sportevenementen	90
6.2.2	Leges tijdelijke verkeersmaatregelen	300
	Totaal	700

10. 3.2.3. *Is er nu al voldoende budget om de speelplekken te behouden? Wat zouden de gevolgen van deze bezuiniging zijn qua kwaliteit speelplekken op alleen klachten na?*

Antwoord:

Bij de uitwerking zijn verschillende scenario's geschetst in afnemende ambitie en kosten. De huidige situatie en werkwijze is een van de scenario's.

Scenario "Verschralen" samengevat:

Het huidige beheerscenario, met bijbehorende exploitatiebudgetten, kan worden omschrijven als een erg laag ambitieus scenario. De fysieke plekken welke er nu zijn verschralen en zullen verder afnemen. Met uitzondering van de grote centrale openbare plekken, denk aan o.a. de stadsparken.

We kunnen we niet voldoen aan de ambities op gebied van inclusiviteit en aan de doelstellingen uit de Omgevingsvisie, Sportbeleid, participatie doelen, etc. Het fysieke speelareaal neemt af. Alleen daar waar er zich kansen voordoen (meekoppelen bij projecten), is aandacht voor meer inclusieve speelplekken. Voor het vergroenen van de huidige speelplekken is vanuit Spelen geen budget. Voor de aanleg van extra speelplekken is geen dekking.

Voor het vervangen van de speelplekken die ongeveer 15 jaar geleden door financiering vanuit o.a. externe eenmalige budgetten en Vogelaarswijken, zijn aangelegd is geen financiële ruimte.

11. 3.2.8. *Wie gaat het onderhoud daadwerkelijk uitvoeren? Is dat de projectontwikkelaar, wiens core business het is om huizen te bouwen en het onderhoud van de buitenruimte bijzaak is?*

Antwoord:

Het is een realistisch idee waarvan we weten dat dit bij meerdere gemeenten wordt toegepast. In de uitwerking zullen we hier kaders en uitgangspunten voor moeten ontwikkelen, waarin dit één van de onderzoeksvragen is.

12. 4.2.1. *Hoe zorgt het college ervoor dat participatieplekken geen eindstation worden, maar echt bijdragen aan doorstroom naar werk?*

Antwoord:

Een participatieplek is geen eindstation voor mensen. Het is juist een veilige omgeving waarin participanten zonder druk, nieuwe vaardigheden kunnen leren en oefenen. Daarom is het een laagdrempelige vorm van activering. We brengen in beeld wat de mogelijkheden en beperkingen zijn van iemand en stimuleren persoonlijke groei en ontwikkeling t.b.v. het afschalen/voorkomen van zwaardere zorg, verminderen van behoefte aan mantelzorg en het opdoen van arbeidsvaardigheden t.b.v. (waar mogelijk) doorstroming naar bijv. (beschut of regulier) werk.

13. 4.2.1. *Hoe wordt voorkomen dat mensen onnodig lang in een traject blijven zonder perspectief op zelfstandigheid?*

Antwoord:

We zorgen ervoor dat er goede afstemming is tussen de betrokkenen; leerwerkbedrijven (begeleiding participanten), matchingsunit (matchen participant aan leerwerkbedrijf), SDD (klantmanager voor participant vanuit participatiewet als van toepassing) en gemeente t.b.v. de

participant en diens ontwikkeling. Door goede afstemming en duidelijke afspraken, zorgen we er samen voor dat participanten worden gestimuleerd om de ontwikkeling door te maken die voor hen passend is. Sommige mensen zullen nooit (volledig) zelfstandig kunnen functioneren door verschillende barrières, maar we hebben een stimulerende en faciliterende rol. De praktijk laat zien dat participanten door de juiste stimulatie, activering en hulptrajecten, meer kans maken op de ontwikkeling naar (gedeeltelijke) zelfstandigheid.

14. *4.2.7 Wordt met dit besluit gestopt met Drechthopper en Wijkhopper? Of alleen via het bedrijf Stroomlijn?*

Antwoord

Als voor deze mogelijkheid wordt gekozen, wordt er gestopt met collectief vraagafhankelijk vervoer. Dat zijn de Drechthopper en de Wijkhopper. Dit vervoer wordt nu uitsluitend geregeld via Stroomlijn.

Een minder verstrektrekkende mogelijkheid op vervoer is: 4.2.25 Drechthopper: aantal kilometers terugbrengen en tarief gelijkstellen aan OV-tarief en 4.2.26 Drechthopper: bundelen van ritten en verkorten reserveringstijd.

15. *Hoe wordt voorkomen dat het stoppen met collectief vraagafhankelijk vervoer leidt tot een toename van individuele vervoerskosten?*

Antwoord

Dit kan niet voorkomen worden. In Dordrecht zijn er wel aantal algemene vervoersvoorzieningen (zoals de e-wheels karretjes en ANWB-automaatje). Er zal sprake zijn van overloop van gebruikers naar de maatwerk vervoersvoorziening. Het vraagt nadere uitwerking om een exact financieel beeld te geven.

Antwoorden technische vragen ombuigingen Sport

Bij het opstellen van deze voorstellen was de informatie dat de SPUKs mogelijk volledig weg zouden vallen. Het is ondertussen duidelijk dat de Brede regeling combinatiefuncties (SPUK) niet weg zal vallen, waardoor het uitgangspunt voor deze ombuigingen een volledig andere is. Het huidige standpunt van het kabinet is dat de middelen structureel zijn en er sprake is van een korting van maximaal 10% vanaf 2026.

16. *4.2.12 Brede regeling combinatiefuncties. Kunt u aangeven hoeveel rijksbijdrage de gemeente ontvangt voor deze regeling? En hoeveel cofinanciering u ontvangt van partijen uit het maatschappelijk middenveld?*

Antwoord:

De gemeente ontvangt in 2025 en 2026 de volgende rijksbijdrage voor de Brede Regeling Combinatiefuncties.

	Totaal	sport	cultuur
2025	€ 691.583,-	€ 596.538,-	€ 95.000,-
2026	€ 668.106,-	€ 573.106,-	€ 95.000,-

Het rijk financiert met deze bijdrage maximaal 40% van de regeling. De gemeente is verplicht om lokaal tenminste 60% cofinanciering te organiseren.

De gemeente voert €750.000 (288k salariskosten sportregisseurs en 462k vanuit de algemene middelen) op als cofinanciering op deze rijksregeling. Een aanvullend deel op deze cofinanciering (€ 200.000,- per jaar) wordt opgehaald bij scholen, FC Dordrecht, kinderopvangorganisaties en sportbonden in de samenwerking met regionale talentcentra.

De gemeentelijke cofinanciering wordt samen met het grootste gedeelte van de rijksbijdrage gebruikt om de salarissen van de buursportcoaches en sportregisseurs en de door hen uitgevoerde activiteiten bij het team Sport van de gemeente Dordrecht te dekken.

Wanneer we besluiten op de BRC te bezuinigen, vervalt ons recht op de rijksbijdrage (deze wordt 0). Hierdoor vervalt sport ruim €1.5 miljoen (750k (gemeente) + 573k (rijk) +200k (derden)) en kunnen we niet investeren in sportstimulering. Waardoor alleen programmalijn 1, 'een omgeving die uitnodigt tot sport en bewegen', vanuit de sportvisie overeind blijft.

Ook gevolgen voor cultuur

Er is een minimaal deelnamepercentage om aan deze rijksregeling deel te nemen. Wanneer wordt besloten om de gemeentelijke cofinanciering voor sport te laten vervallen, heeft dit ook gevolgen voor cultuur. Uit de rijksbijdrage wordt namelijk ook € 95.000,- per jaar besteed aan combinatiefunctionarissen Cultuur.

17. *Welke impact heeft deze bezuiniging op de realisatie van de sportvisie en welke doelgroepen worden er het meest geraakt door het niet meer of beperkt deelnemen aan deze regeling?*

Antwoord:

Wanneer de gemeentelijke cofinanciering wordt geschrapt, heeft de gemeente ook geen recht op de rijksbijdrage, dit heeft als resultaat dat het structurele budget waaruit sportstimulering wordt betaald vervalt. Programmalijn 2 vanuit de Sportvisie "Een leven lang sportplezier voor iedereen" kan dan niet meer worden uitgevoerd.

De sportcoaches en de sportregisseurs van team Sport van de gemeente verzorgen de organisatie en uitvoering van programmalijn 2. Zij zetten zich in voor alle Dordtse inwoners. In deze lijn vallen de volgende ambities

- **Sportiefste Jeugd van Nederland**
- **Iedereen doet naar vermogen mee aan sport en bewegen**
- **Sport- en beweegaanbieders zijn vitaal**
- **Topsport inspireert en maakt schapetrots**

Waarbij qua doelgroepen de focus ligt op jeugd 0-18 en inwoners met een afstand tot sport. Denkt u bij deze laatste groep aan senioren, mensen met een beperking, mensen met mentale of (chronische) fysieke gezondheidsproblemen en mensen met een smallere beurs. En de ondersteuning van sportverenigingen en andere sportaanbieders.

18. *Kunt u aangeven welke sport- en beweegprogramma's er komen te vervallen?*

Antwoord:

De impact is groot, alle sport- en beweegprogramma's die onderdeel zijn van programmalijn 2 komen te vervallen. Denk onder andere aan:

- Life Goals (programma voor mentaal kwetsbare inwoners)
- Warme toeleiding naar sport voor mensen met een afstand tot sport
- Nijntje beweegt (0-6 jaar)

- Schoolsport, schoolzwemmen
- Laagdrempelig sportaanbod voor ouderen
- Buurtsport, FC Straat

19. *Hoeveel FTE aan sportcoaches of andere betrokkenen verdwijnen bij gedeeltelijke of volledige stopzetting van de gemeentelijke bijdrage in de BRC.*

Antwoord:

Er verdwijnt 2,89 FTE aan sportregisseurs en 10,55 FTE aan buurtsportcoaches (het treft in totaal 15 collega's in dienst van de gemeente Dordrecht).

Er zijn in de RTC's 4,5 FTE actief, 1,3 FTE MEE Rotterdam, daarnaast zijn bij partners verschillende mensen werkzaam, hier is niet direct een FTE aan te hangen.

20. *Hoe denkt het college de doelen uit de sportvisie te halen wanneer deze bezuiniging wordt doorgevoerd?*

Antwoord:

Het is duidelijk dat het college de doelen uit de sportvisie niet kan halen wanneer deze bezuiniging wordt doorgevoerd. We halen de 80% Dordtenaren die in 2030 één keer of vaker per week beweegt niet. En de bezuiniging heeft impact op het sociaal domein. Denkt u bijvoorbeeld aan de 40% reductie op zorggebruik en 70% stressreductie door deelnemers aan Life Goals (bron: Slotrapport 2024 Life Goals Dordrecht). Het maatschappelijk rendement van sport voor Dordrecht is 2,89 (hoger dan het landelijke cijfer van 2,76). Dit betekent dat elke euro die wordt geïnvesteerd in sport de maatschappij € 2,89 oplevert. Wanneer de sportdeelname in Dordrecht met 10% wordt verhoogd (doel van het huidige beleid), levert dit ruim 11 miljoen baten op. (Bron Januari 2024, Kenniscentrum Sport & Bewegen; Maatschappelijke waarde van sport en bewegen).

21. *In hoeverre wordt de samenwerking met verenigingen, andere sportaanbieders, scholen en andere maatschappelijke organisaties aangetast?*

Antwoord:

We betalen partners in de stad om onze ambities uit te voeren. Deze middelen zijn dan niet langer beschikbaar, waardoor nog meer inwoners en doelgroepen worden getroffen.

Denk aan: Stichting Wij voor de Jeugd, MEE Rotterdam, Stichting Jongeren van de Wereld, die mensen hebben aangetrokken om onze programma's uit te voeren.

Het treft ook de Regionale Talentcentra (RTC's) die dan niet meer kunnen voortbestaan. Dit treft vervolgens ook de exploitatie van de Sportboulevard, waar jaarlijks een bedrag van ca. € 150.000,- aan huurinkomsten voor verhuur aan de RTC's in daluren wegvalt. En het talentcentrum dat gevestigd is in de Sportboulevard vervalt. Dit zal ook impact hebben op de exploitatie van de Sportboulevard. De gemeente is contractueel aansprakelijk wanneer korting op subsidie zorgt voor een verlaagde exploitatie bij de Sportboulevard. Dit dient dan (deels) gecompenseerd te worden door de gemeente. Het hele netwerk met partijen in de stad zoals sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, scholen etc. stort in.

22. *Zijn er alternatieve financieringsmogelijkheden om de impact van deze bezuiniging te verminderen?*

Antwoord

We verkennen continu of partijen in het veld nog meer kunnen bijdragen in de cofinanciering om

de impact van programmalijn 2 te kunnen vergroten. Nu wordt al gebruik gemaakt van financiering vanuit het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord), Preventie met Gezag, de kinderopvang, maar ook rijkssubsidies als School en omgeving.

Het is ambtelijk de verwachting dat we nooit de totale gemeentelijke bijdrage bij partijen uit de stad kunnen ophalen als cofinanciering (€ 750.000,-). Daarnaast blijft het sowieso een risico om met een dergelijke cofinanciering structurele kosten via incidentele middelen te dekken.

De rijksmiddelen zijn structureel, met een maximale korting van 10% vanaf 2026. Dit andere informatie dan waarvan is uitgegaan bij het opstellen van het ombuigingsvoorstel in het najaar van 2024.

23. 4.2.13 *Welke verenigingen worden er geraakt en wat het verwachte effect is?*

Antwoord:

Alle verenigingen. In de ambitie "Sport- en beweegaanbieders zijn vitaal" valt de gebiedsgerichte inzet van sportregie weg. De volledige sportregie zal wegvallen en daarmee ook het sport- en beweegloket. De samenwerking in het netwerk tussen gemeente, urban sportaanbieders en cultuur- en welzijnsorganisaties. Verenigingen kunnen geen gebruik meer maken van cluboverschrijdende adviestrajecten o.b.v. de verenigingsmonitor, geen ondersteuning meer ontvangen, o.a. op het gebied van sociaal veilig sportaanbod. Daarnaast vallen de sportstimuleringsactiviteiten weg en ook de sterke netwerken van sport met kinderopvang, onderwijs, cultuur en wijkorganisaties.

Er zal geen aanspreekpunt meer zijn voor de verenigingen, het POS-loket voor commerciële sportaanbieders zal worden gesloten. Er zou alleen een aanspreekpunt overblijven bij team Sportaccommodaties van de gemeente voor beheer en onderhoud.

Zwemverenigingen ontvangen subsidie voor de huur van zwembadwater. Wanneer deze subsidie wegvalt dan zullen zij de kosten volledig zelf moeten dekken en daarmee worden hun kosten hoger en is er een kans dat zij dus minder zwembadwater kunnen huren waardoor leden weggaan en er uiteindelijk minder mensen zwemsport beoefenen. Wanneer verenigingen minder water huren bij de Sportboulevard dan zal dit impact hebben op de exploitatie van de Sportboulevard. De gemeente is contractueel aansprakelijk wanneer korting op subsidie zorgt voor een verlaagde exploitatie bij de Sportboulevard. Dit dient dan (deels) gecompenseerd te worden door de gemeente.

24. 4.2.14: *Hoe verhoudt deze bezuiniging zich met de recente toekenning van extra middelen voor topsport vanuit de sportvisie?*

Antwoord:

Het past noch bij de recente toekenning van extra middelen voor topsport vanuit de sportvisie noch bij de motie "Haal internationaal (top)sportevenement naar Dordrecht".

Het resultaat is daarnaast het niet meer binnen kunnen halen van grote topsportevenementen, maar het ook niet meer kunnen ondersteunen van de kleinere topsportevenementen die in de Sportboulevard plaatsvinden en het niet meer kunnen organiseren van side-events bij deze topsportevenementen t.b.v. de sportstimulering van de breedtesporters. Daarnaast kan hierdoor niet meer worden voldaan aan de exploitatieovereenkomst met Optisport (minimaal 4 topsportevenementen per jaar in de Sportboulevard). Dit zal ook impact hebben op de exploitatie van de Sportboulevard. De gemeente is contractueel aansprakelijk wanneer korting op subsidie zorgt voor een verlaagde exploitatie bij de Sportboulevard. Dit dient dan (deels) gecompenseerd te worden door de gemeente.

Het niet meer organiseren van topsportevenementen zorgt ervoor dat de extra positieve effecten voor de stad ook wegvallen zoals citymarketing en economische spinoff. Daarnaast valt het jaarlijkse eren van de sporttalenten en topsporters van de stad, de Sportuitblinkers weg. De ambitie "Topsport inspireert en maakt schapetrots" uit de sportvisie valt in zijn geheel weg.

25. *4.2.15 Wat betekent deze maatregel voor het communicatieplan dat nu wordt uitgewerkt naar aanleiding van het rekenkamer rapport?*

Antwoord:

Een communicatieplan heeft weinig nut als er geen platform (website) is om mee te kunnen communiceren. Er vallen mensen weg die de communicatie met de sportaanbieders en inwoners voeren, maar er zal ook geen website meer zijn waarop sportaanbieders zichzelf en hun aanbod kunnen presenteren.

26. *4.2.19 Kan het college meer duiden wat onder het niet wettelijk aanbod valt, waarmee gestopt wordt?*

Antwoord:

Op dit moment kunnen we nog geen duidelijke lijst presenteren van niet-wettelijk aanbod. In regionaal verband, samen met de 9 andere gemeenten in Zuid-Holland Zuid, de Serviceorganisatie Jeugd en juristen, nemen we het huidige dienstenaanbod onder de loep dat regionaal is ingekocht. We maken hierbij gebruik van de basis: de diensten die in 2015 van de AWBZ overgeheveld zijn naar de Jeugdwet. Deze diensten moeten minimaal aangeboden worden. Daarnaast kijken we ook naar aanpalende wetten, zoals de Wet Passend Onderwijs, Zorgverzekeringswet, Wet maatschappelijke ondersteuning en Wet langdurige zorg. Met de vraag hoe we beter kunnen afbakenen: wat valt wettelijk niet onder de jeugdwet maar onder een andere wet? We verwachten de lijst van niet-wettelijk aanbod na het meireces aan de gemeenteraad te kunnen aanbieden.

27. *6.2.6. Is er een onderbouwing van deze redenering?*

Antwoord:

Bij een verruiming van de regels voor het splitsen ontstaat de mogelijkheid om bestaande grote woningen op te delen in kleinere zelfstandige woonruimtes. Hierdoor kunnen in Dordrecht naar schatting 100 extra woningen worden gecreëerd. Dit is gebaseerd op een analyse van de huidige woningvoorraad en de potentie van panden die in aanmerking komen voor splitsing. Uit ervaringen in andere gemeenten blijkt dat een deel van deze woningen wordt betrokken door nieuwe inwoners, terwijl een ander deel wordt ingevuld door inwoners uit de betreffende gemeente, via doorstroming of herhuisvesting. Op basis van vergelijkbare situaties is de verwachting dat in circa 50% van de gevallen nieuwe bewoners zich in Dordrecht zullen vestigen. Door een toename van het aantal woonruimten en inwoners neemt de Rijksbijdrage aan de gemeente toe.

28. *7.2.4. Hoe wordt de kostendekkende doorbelast? Gaat dit tot meer kosten leiden bij gemeentelijke instelling, sportinstellingen en andere maatschappelijke organisatie?*

Antwoord:

Dit wordt verwerkt in huurprijzen (extern) of interne doorbelasting (intern). Dit kan effect hebben op alle huurders/gebruikers.

29. *7.2.5: De gemeenteraad heeft in 2016 en opvolgend in 2020 besloten om De Dubbel te renoveren en daarmee te behouden met de expliciete onderbouwing dat de afweging over langer behoud van het zwembad voor tenminste 15 jaar vastgelegd wordt. 1. Waarom staat dit nu opgenomen in een lijst met ombuigingen t/m jaarschijf 2029?*

Antwoord:

Geen technische vraag.

30. *2. Welke afspraken zijn hier indertijd met het bestuur van De Dubbel over gemaakt?*

Antwoord:

Er is bij de oplevering in 2021 een bruikleenovereenkomst afgesloten tussen de gemeente en de Dubbel.

31. *3. Welk aandeel van de weergegeven besparing bij sluiting van De Dubbel betreft kapitaallasten?*

Antwoord:

Het aandeel kapitaallasten is jaarlijks €200.000

32. *7.2.6. Betekent deze ombuiging dat de taken en toegevoegde waarde van het Stadsherstel fonds blijft bestaan en overgenomen wordt door meer beleggers? Of betekent dit een inperking van het Stadsherstelfonds?*

Antwoord:

Het gaat om het initiatief om te komen tot een nieuw stadsherstelfonds, geïnitieerd vanuit de bij de stad betrokken beleggers, waar monumentale panden die thans in eigendom zijn van de gemeente (evenals monumentale panden die niet eigendom zijn van de gemeente) in onder gebracht kunnen worden. Het gaat dus om een nieuw initiatief. Overigens, en dat klopt, Dordrecht kent al langer het fenomeen van stadsherstelfonds. De laatste Dordtse N.V. Stadsherstelfonds met toen nog deelname van de regionale woningbouwcorporaties is in 2016/2017 met de inwerkingtreding van de nieuwe Woningwet (en de voor de corporaties opgelegd restricties rond investeringen corporaties in commercieel vastgoed) beëindigd.

Algemeen:

33. *Opmerkingen vooraf: Klopt het dat de ombuiging op personeelskosten en inhuurkosten niet meegenomen zijn in de totaal telling naar € 25 mln. Zo ja, wanneer is deze optelling te verwachten om mee te nemen in de totale besluitvorming?*

Antwoord:

Dit klopt niet. De ombuigingen op personeel zijn wel in de telling meegenomen. In de algemene inleiding is hierop een toelichting opgenomen.

34. *Komt het college richting de VJN ook met een nieuwe inventarisatie welke niet gebruikte reserves/ voorzieningen kunnen vervallen?*

Antwoord:

Ja, het herijken van reserves en voorzieningen vindt jaarlijks plaats binnen de P&C-cyclus. Herijken van voorzieningen is onderdeel van het jaarrekeningproces. Herijken van reserves gebeurt zowel bij jaarrekening en perspectiefnota.

35. *Wat is het huidige beleid op Reclamebelasting? Wordt dit nu geïnd En zo ja voor hoeveel? Wat zijn de uitgangspunten/ % en is het mogelijk om dit te verhogen?*

Antwoord:

Met de oprichting van het ondernemersfonds in 2024 is de verordening reclamebelasting binnenstad ingetrokken, nadat deze in de jaren hiervoor op 0 was gezet. Verhoging is dan ook niet aan de orde.

36. *Wordt de meicirculaire meegenomen in het pakket voor de Perspectiefnota?*

Antwoord:

De meicirculaire verschijnt te laat in de tijd (over het algemeen eind mei/begin juni) om nog mee te kunnen nemen in het pakket van de perspectiefnota. Wel zullen wij snel nadat de Meicirculaire is gepubliceerd een eerste financiële vertaling maken en de uitkomst hiervan met uw raad delen. Zodat dit nog betrokken kan worden bij het bestuurlijk besluitvormingsproces.

Aanlevering van de Perspectiefnota 2026 is gepland op 6 juni 2025. Afgelopen jaren verscheen de circulaire eind mei of begin juni. Het in de perspectiefnota opnemen van de Meicirculaire is daarmee niet mogelijk. Zodra een reële indicatie mogelijk is wordt deze met uw raad gedeeld.

37. *Wat zou het opleveren qua bezuiniging als er 5% op het totale opleidingsbudget gekort wordt?*

Antwoord:

Op basis van het studie en opleidingskosten budget:

Budget 2025: € 1.888.759,00 daar 5% = € 94.437,95

Budget 2026: € 1.888.756,00 daar 5 % = € 94.437,80

De jaren 2027 en verder kom je op circa hetzelfde bedrag uit.

38. *Wat levert het op als we stoppen met de stadsdichter?*

Antwoord:

Het huidige budget voor de stadsdichter is jaarlijks €7.000, waarvan €5000 honorarium en €2000 voor projecten/initiatieven binnen het stadsdichterschap. Dit is geen onderdeel van de culturele basisinfrastructuur.

39. *Wat als we stoppen met het Duurzaamheidscentrum en de kinderboerderij behouden?*

Antwoord:

Deze ombuigingsmogelijkheid is niet opgenomen, omdat dit verregaand ingrijpt in de uitvoering van beleid op diverse vlakken, waaronder op het gebied van onderwijs, duurzaamheid, natuur- en milieu, vergroening, schoon/afval, klimaatadaptatie, en aanpalende beleidsvelden zoals sport, vitaliteit, gezondheid en voeding. Weizigt vertegenwoordigt hierin een belangrijke publiek maatschappelijke functie. Met haar activiteiten en lesprogramma's inspireert, activeert en leert Weizigt. Zo brengt zij inwoners van Dordrecht en hun leefomgeving en gemeentelijke doelstellingen dicht bij elkaar. Dit doet zij op haar terrein, een groene oase in het centrum van Dordrecht, waarbij zij een publieke functie vervult voor de verschillende beleidsvelden. Maar ook met activiteiten in de verschillende wijken (bijvoorbeeld via de Wijksafari), in de natuur of op school. Het terrein van Weizigt is ook een thuis voor cliënten van dagbestedingsorganisatie Gemiva, die ieder naar eigen vermogen een bijdrage leveren aan deze mooie plek.

Het jaarverslag laat zien hoe Weizigt zich in het afgelopen jaar als uitvoerings- en publiekslocatie van gemeente Dordrecht heeft ingezet voor haar inwoners, vanuit verschillende thema's:

 [Lees hier een samenvatting van ons Jaarverslag 2024.](#)

 [Lees hier het complete Jaarverslag 2024.](#)

40. *Is er gekeken verminderen regeldruk bij bijv. Subsidies, vergunningsaanvragen en welstand? Zo ja wat waren de uitkomsten?*

Antwoord:

Hier is op dit moment niet specifiek naar gekeken. We zijn echter wel bezig om de Asv te herzien. In de huidige versie zijn we al uitgegaan van minimale administratieve druk voor de aanvragers. In de nieuwe versie willen we de grensbedragen verhogen zodat meer subsidie ontvangers in een lager verantwoordingsregime vallen en hierdoor nog minder administratieve lasten hebben, zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de noodzakelijke controle door de gemeente.

41. *Is er vanuit vastgoed gekeken of alle gebouwen noodzakelijk zijn voor de gemeente? En moeten we ze allemaal in eigen beheer en eigen kosten houden?*

Antwoord:

Ja daar is naar gekeken. De gemeente hanteert voor het vastgoed een kernportefeuille en een dispositieportefeuille. De kernportefeuille bestaat uit panden die de gemeentelijke beleidsdoelen ondersteunen. Panden die dat niet doen vallen in de dispositieportefeuille en worden afgestoten (vaak verkocht).

42. *Kunnen de ombuigingen voor het in rekening brengen van no-shows ook bij andere gemeentelijke dienstverlening in werking stellen?*

43. **Antwoord:**

Dit zou overwogen kunnen worden maar dan is het wel nodig om te kijken of dit ook echt kan en waar.

1. *Pagina 3, Agenda 2030: Zowel de toekomstige beheerkosten als ook de evaluatie van de Agenda 2030 zijn nog niet meegenomen in de begroting. Kan er meer duiding gegeven worden over welke bandbreedte het hier gaat?*

Antwoord:

Zoals aangegeven in de inventarisatie en de Raadsinformatiebrief van 24 juni 2014 is er (vooruitlopend op de evaluatie van de Agenda 2030) een eerste inschatting gemaakt van de beheerkosten die samenhangen met de investeringen (zie ook vraag 3 van Groen Links). Op dit moment is nog geen andere bandbreedte te geven dan eerder met de raad gedeeld. Naarmate plannen en projecten concreter worden kunnen ook toekomstige lasten beter worden geduid.

2. *Pagina 3, Agenda 2030: Waarom levert versoberen van de initiële investeringen geen structurele voordelen op?*

Antwoord:

De initiële investeringen worden gedekt vanuit reserves. Versoberen van de initiële investeringen levert dus eenmalig een voordeel op door de vrijval van reserves.

3. *Pagina 3, Boetes naar de stadskas: Waarom is niet eerder overmorgen om boetes in de stadskas te laten vallen en niet in de staatskas. Boetes op overtredingen van lokale regelgeving vallen toch per definitie in de stadskas?*

Antwoord:

Op dit moment geven wij bestuurlijke boetes bij bepaalde overtredingen van de alcoholwet. Dit is opgenomen in het handhavingsbeleid t.a.v. de horeca en vastgelegd in het alcoholbesluit. Onze planning is om vanaf Q2 bestuurlijke boetes uit te geven voor afval. Dit moet per verordening worden vastgelegd. In deze verordening moet ook de hoogte worden vastgelegd. Op dit moment is hiervoor nog geen juridische grond. Ook voor andere overlast gevende zaken wordt overwogen om bestuurlijke boetes te heffen. Ook hiervoor moet in ieder geval een juridische grond worden gevonden. Hier kan daarom nog geen zekerheid over worden gegeven.

4. *Pagina 4, GR (0.2.1): Gemeenschappelijke regelingen: hoe verhoudt de bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen zich tot andere gemeenten die ook ombuigingen gaan maken? Kan daar een negatief effect zijn voor Dordt als centrumgemeente, doordat bijv de buurgemeente besluiten op de GR te gaan bezuinigen?*

Antwoord:

Gemeenten in de regio hebben bijna allemaal te maken met ombuigingen. Besluitvorming over de begroting en taakuitvoering van de gemeenschappelijke regelingen verloopt in de gezamenlijkheid van het Algemeen Bestuur. Het kan daarbij voorkomen dat keuzes van gemeenten invloed gaan hebben op andere gemeenten.

5. *Pagina 7, Leges (0.2.2): Er wordt gesproken over het kostendekkend maken van de leges. Wat zijn op dit moment de concrete leges voor de marktgelden? En welke tarief geldt er voor de*

lijkbezorging? Is het mogelijk een tabelletje te ontvangen met daarin ook de leges van omliggende en/of vergelijkbare plaatsen?

Antwoord:

Marktgelden:

De leges voor marktgelden in Dordrecht zijn als volgt:

Marktgeld	Dag	Maand	Kwartaal
Per ingenomen m2 oppervlakte verkoopruimte	€1,55		€15,55
Per ingenomen m2 oppervlakte voor overkappingen, opslag of het stallen van een voertuig.	€0,50		€4,00

Ter vergelijking hieronder Breda:

Marktgeld	Dag	Maand	Kwartaal
Per ingenomen m2 oppervlakte verkoopruimte		€14,38	

Ter vergelijking hieronder Zwijndrecht:

Marktgeld	Dag	Maand	Kwartaal
Per ingenomen m2 oppervlakte verkoopruimte t.a.v. markt Winkelcentrum Oudeland			€14,38
Per ingenomen m2 oppervlakte verkoopruimte t.a.v. markt Winkelcentrum Walburg			€16,05

6. *Pagina 8, Personeelskosten (0.2.5): Kan strakke sturing zorgen voor (op langere termijn) externe inhuur van personeel?*

Antwoord:

Nee, de kern van deze mogelijke maatregel is dat we kosten van ambtelijke inzet preciezer toerekenen aan de taken die worden uitgevoerd. Daarmee zal op overige budgetten bij de desbetreffende programma's en taken kosten-bewuster moeten worden omgegaan.

7. *Pagina 8, Lobby (0.2.6.): Als er actie(f/ver) wordt ingezet op de lobby, is het dan mogelijk dat dit juist in de eerste jaren extra kosten met zich meebrengt?*

Antwoord:

Bij lobby gaat de kost altijd voor de baat uit. We investeren nu in de opbouw van public affairs en verwachten dat die investering gaat leiden tot het genereren van externe middelen voor de lobbyprioriteiten. Een analyse van de miljoenennota biedt op hoofdlijnen inzicht in relevante Rijksbudgetten. Samen met de inhoudelijk verantwoordelijke programmamanagers, projectleiders en met medewerking van het subsidiebureau wordt in het verlengde van public affairs ingezet op het genereren van subsidies.

8. *Pagina 10, Dienstverlening (1.2.1): Bij de derde bullet wordt de optie gegeven om op vrijdagmiddag niet meer bereikbaar te zijn. Is de vrijdagmiddag een willekeurig genoemd dagdeel of zijn andere dagdelen echt niet mogelijk?*

Antwoord:

In principe zou ieder dagdeel mogelijk zijn. Wel heeft vrijdagmiddag de minste impact op de dienstverlening. Het is ook het dagdeel waarop de minste collega's beschikbaar zijn voor doorverbinden. Er is een zoekopdracht van €90.000 van BMC. Om tot de €90.000 komen is dit 1 van de mogelijke maatregelen

9. *Pagina 13, Afvalstoffenheffing (2.2.3): Kosten handhaving afval in afvalstoffenheffing is de tegenhanger van het 'vervuiler betaald-principe'. Hoe verhoudt zich dit tot de invoering van de tariefprikkel? Wordt de prikkel niet ongedaan gemaakt door deze maatregel?*

Antwoord:

Nee het wordt niet ongedaan gemaakt. De tariefprikkel zorgt nog steeds voor de gedragsverandering die nodig is. Het is wel zo dat de lastenverlichting voor de burger die door de tariefprikkel mogelijk wordt lager zal zijn omdat hij gedekt moet worden uit de afvalstoffenheffing. De besparing zoals die nu begroot is halveert. Als de tariefprikkel niet wordt ingevoerd zal de heffing moeten stijgen.

10. *Pagina 13, Groei toeristisch bezoek (2.2.4): Welke investering staat hier tegenover? Hoort dit idee in een separaat raadsvoorstel om zo de investeringen en de opbrengsten tegen elkaar af te kunnen wegen?*

Antwoord:

Het aantal aankomsten van riviercruiseschepen kan groeien als we investeren in aanlegvoorzieningen en de directe omgeving daarvan voor een goede inpassing. Daar doen we nu verder onderzoek naar, waarbij wij ook de markt betrekken. De markt is bereid hierin mee te investeren. De raad zal hierover later nog nader over geïnformeerd worden.

11. *Pagina 14, Verkleinen budgetten evenementen (2.2.6/2.2.7): Welke evenementen horen bij 2.2.6? Welke bij 2.2.7? Is het mogelijk dat de Adviescommissie alsnog de keus maakt om de kaasschaaf toe te passen?*

Antwoord:

Bij 2.2.6 horen de evenementen die aan aanvraag doen voor subsidie via de Subsidieregeling Amateurkunst, Evenementen, Culturele Initiatieven en Producties gemeente Dordrecht. Deze regeling is toegankelijk voor alle evenementenorganisatoren, de aanvragen worden beoordeeld

door de externe adviescommissie. Via het register is te zien welke evenementen de afgelopen jaren via deze regeling subsidie hebben ontvangen.

Bij 2.2.7 horen de evenementen met een begrotingssubsidie: Dordt in Stoom, Wantijpop, Big Rivers, Dordtse Decemberdagen, Open Monumentendagen en Oranje Comité.

De uitgangspunten en criteria voor de heroverweging van de begrotingssubsidies moet nog worden opgesteld. De kaasschaafmethode kan inderdaad onderdeel zijn van de heroverweging door de externe adviescommissie.

12. *Pagina 15, Culturele sector (2.2.9): De uitkomsten van het onderzoek van DMO zijn van belang voor de afwegingen die gemaakt moeten worden. Kan 'in de loop van 2025' wat nader geduid worden?*

Antwoord:

Zoals het er nu naar uitziet zullen we de duiding in de zomer kunnen geven.

13. *Pagina 15, Culturele sector (2.2.9): Is overwogen om verzelfstandiging van het Dordrechts Museum als optie mee te nemen in de stukken? Dit gebeurt in veel andere steden ook. Wat zouden hiervan de financiële effecten zijn?*

Antwoord:

Dat is niet meegenomen, dus we kunnen ook nog niets zeggen over de financiële effecten.

14. *Pagina 18, Verledden (3.2.4): Leidt het versneld verledden tot een investering op korte termijn? In welk opzicht leidt dit tot lagere kosten op korte termijn?*

Antwoord:

Ja, het versneld verledden vraagt een investering op korte termijn. Nee, dit leidt niet tot lagere kosten op korte termijn. Wel op de langere termijn: door de eerste 4 jaar (vanaf 2025) te investeren zal vanaf 2027 € 40.000 oplopend tot € 315.000 in 2034, aan bezuiniging gerealiseerd gaan worden.

Voorgaande is in lijn met het raadsbesluit van 24 september 2024 rondom de vaststelling van het beleidsplan openbare verlichting (nr. 2024-0068527).

15. *Pagina 19, Kwijtscheldingsbeleid (3.2.9): Kan er worden toegelicht waarom destijds (2021) de stelselwijziging budgetneutraal was voor zowel de gemeente als voor de Dordtse huishoudens? Kan er ook worden toegelicht wat de oorzaken zijn dat het nu niet meer budgetneutraal is? Is er sprake van een toename van het aantal en van de hoogte van kwijtscheldingen? Kan er worden toegelicht waarom er door deze voorgestelde stelselwijziging 'ruimte' ontstaat om de opbrengsten uit andere heffingen te verhogen?*

Antwoord:

Kan er worden toegelicht waarom destijds (2021) de stelselwijziging budgetneutraal was voor zowel de gemeente als voor de Dordtse huishoudens?

Antwoord: We hebben destijds de kwijtscheldingen voor afvalstoffen- en rioolheffing verschoven van begrotingsproduct Afvalinzameling en verwerking c.q. begrotingsproduct Riolering naar een nieuw begrotingsproduct Kwijtscheldingsbeleid.

Deze herschikking leidde toen (in het jaar van implementatie) niet tot een wijziging van de omvang van de heffingen en leidde ook niet tot een resultaat voor de gemeente Dordrecht. Ergo: budgetneutraal.

Kan er ook worden toegelicht wat de oorzaken zijn dat het nu niet meer budgetneutraal is?

Antwoord: Voor de stelselwijziging werden verschillen tussen begrote en werkelijke kwijtscheldingen verrekend met de bestemmingsreserve Afval c.q. bestemmingsreserve Riolering.

Na de stelselwijziging worden deze verschillen -via het rekeningresultaat- verrekend met de Algemene Reserve.

Is er sprake van een toename van het aantal en van de hoogte van kwijtscheldingen?

Antwoord: Het bedrag aan kwijtscheldingen is toegenomen door de jaarlijkse indexatie van de heffingen.

Realisatie	2021	2024
Kwijtschelding rioolheffing	470.000	491.000
Kwijtschelding afvalstofheffing	1.489.000	1.547.000
	1.959.000	2.038.000

Kan er worden toegelicht waarom er door deze voorgestelde stelselwijziging 'ruimte' ontstaat om de opbrengsten uit andere heffingen te verhogen?

Antwoord: Door de beoogde ombuiging kunnen we de opbrengsten uit de afvalstoffen- c.q. rioolheffing verhogen.

Een voorbeeld ter illustratie.

Stel, dat de kosten voor afvalinzameling en -verwerking (exclusief kwijtschelding) € 20 mln zijn.

De inkomsten uit afvalstoffenheffing mogen dan -op begrotingsbasis- maximaal € 20 mln zijn.

We mogen nl. niet meer heffen dan de kosten.

Stel, dat de kwijtscheldingen voor afvalstoffenheffing € 1,5 mln zijn. En we betrekken deze kosten weer bij de berekening van de afvalstoffenheffing, dan mogen we -op begrotingsbasis- maximaal € 21,5 mln (= € 20 mln + € 1,5 mln) heffen.

We genereren dan € 1,5 mln aan extra inkomsten voor de gemeente Dordrecht door de beoogde ombuiging.

16. *Pagina 21, Essenhof (4.2.3): Betekent 'veel aanvragen' dat er veel aanvragen zijn voor begrafenissen en/of bijzettingen? En gaat dit ook over het gebruik van de zaaltjes en de kapel?*

Antwoord:

Op dit moment komt het met regelmaat voor dat we onvoldoende personele capaciteit hebben om overledenen hier te cremen en moeten we doorverwijzen naar andere crematoria in de omgeving.

Door de vergrijzing zal het sterftcijfer alleen maar toenemen, deze gegevens zijn terug te vinden in de Uitvaart Branche Monitor.

Omdat we zowel begraven als cremen zal dit dus in aantallen positief uit pakken voor Essenhof. Het gebruik van de accommodatie zal ook beter kunnen als we alles open kunnen stellen maar ook dit is afhankelijk van de personele bezetting.

17. *Effecten: Kan er berekend worden wat de effecten zijn op langere termijn als er gekort wordt op preventieve maatregelen?*

Antwoord:

Deze vraag is ons niet duidelijk.

Pagina 28, Lichte algemene begeleiding naar algemene voorziening (4.2.24): Kan er worden toegelicht: waarom dit de zorg 'laagdrempeliger' maak; waarom er een 'betere koppeling gelegd kan worden met voorliggende veld; waarom dit een 'efficiëntere inzet van onze middelen' is?

18. *Kan er worden toegelicht: waarom dit de zorg 'laagdrempeliger' maakt*

Antwoord:

De zorg wordt laagdrempeliger, omdat deze zonder indicatieproces of beschikking wordt aangeboden. Daarnaast is een algemene voorziening per definitie voor iedereen beschikbaar.

19. *Kan er worden toegelicht: waarom er een 'betere koppeling gelegd kan worden met voorliggende veld'*

Antwoord:

Vaak sluiten algemene voorzieningen beter aan op de behoeften van inwoners in buurten en wijken, omdat de organisaties van deze algemene voorzieningen in deze wijken aanwezig zijn. Zij zijn onderdeel van een breder (in)formeel netwerk van inwoners en andere lokale partners.

20. *Kan er worden toegelicht: waarom dit een 'efficiëntere inzet van onze middelen' is?*

Antwoord:

Algemene voorzieningen bieden de mogelijkheid om hulpvragen van inwoners collectief op te pakken. Daarmee zijn er minder kosten voor hulpverleners of welzijn medewerkers. Verder zit hier ook een sociaal component aan vast - in de zin dat inwoners elkaar ontmoeten en elkaar kunnen helpen.

21. *Pagina 33, Laadpalen (6.2.1.): Hoe lopen de lijnen nu? En hoe worden deze lijnen korter? Is het met kortere lijnen mogelijk om nog rekening te houden met wensen uit de wijk? Zo nee, waarom niet? Is het de gemeente toegestaan om een commerciële aanbieder van laadpalen te worden?*

Antwoord:

Hoe lopen de lijnen nu?

Een bewoner vraagt een openbare laadpaal aan via [laadpaalnodig.nl](https://cms.dordrecht.nl/inwoners/Overzicht%20Inwoners/Natuur%20en%20milieu/Duurzaam/Laadpalen%20op%20verzoek%20van%20inwoners%20en%20ondernemers) (verwezen via dordrecht.nl): [https://cms.dordrecht.nl/inwoners/Overzicht Inwoners/Natuur en milieu/Duurzaam/Laadpalen op verzoek van inwoners en ondernemers](https://cms.dordrecht.nl/inwoners/Overzicht%20Inwoners/Natuur%20en%20milieu/Duurzaam/Laadpalen%20op%20verzoek%20van%20inwoners%20en%20ondernemers)).

Daarbij is er keus uit meerdere aanbieders. De aanbieder handelt het verzoek af met de gemeente. De gemeente neemt een verkeersbesluit. Iedere aanvraag wordt beoordeeld en de laadpalen worden zoveel mogelijk gespreid. Met de plankaart als basis. <https://drechtsteden.nl-mcs.nl/portal/apps/webappviewer/index.html?id=d58248f228654ec88cf95af2a98bfd6a>

22. *En hoe worden deze lijnen korter?*

Antwoord

Er zit dan geen commerciële aanbieder meer tussen. Nu zijn er meerdere partijen die laadpalen aanbieden. Een bewoner vraagt dan rechtstreeks aan bij de gemeente, niet bij een aanbieder die dan de gemeente raadpleegt.

23. *Is het met kortere lijnen mogelijk om nog rekening te houden met wensen uit de wijk? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Dat wijzigt niet. Want de aanbieders vragen plekken aan die al vooraf door de gemeente zijn aangewezen. Via de plankaartkaart wordt op basis van prognoses rekening gehouden met de spreiding en de verwachte vraag vanuit de wijk. Deze plankaart is de basis voor de exacte locaties. Daarbij is rekening gehouden met het openbare karakter van de laadpalen en met zo min mogelijk overlast (bij voorkeur bij blinde gevels etc.)

Plankaart: <https://drechtsteden.enl->

mcs.nl/portal/apps/webappviewer/index.html?id=d58248f228654ec88cf95af2a98bfd6a

24. *Is het de gemeente toegestaan om een commerciële aanbieder van laadpalen te worden?*

Antwoord:

Het zelf exploiteren van laadpalen kan juridisch wel, met de volgende kanttekeningen:

- Er zijn ons geen gemeenten bekend die zelf laadpalen exploiteren
- Het wordt niet als een kerntaak van de gemeente gezien
- Al je het doet, is de wet markt en overheid van toepassing die vele eisen stelt aan deze exploitatie
- Er voldoende marktwerking in Nederland is door het groot aantal aanbieders.

25. *Pagina 33, Advisering erfgoed (6.2.3): Om hoeveel adviseringen op jaarbasis gaat het hier? Wat zijn gangbare tarieven voor dit soort advisering?*

Antwoord:

Erfgoed voert zelf archeologisch onderzoek uit (opgravingsbevoegheid), afgelopen jaar 10 maal, dit wordt bij particulieren/ontwikkelaars in rekening gebracht marktconform uurtarief € 100/uur. Het archeologisch onderzoek in projecten van de gemeente worden intern niet in rekening gebracht. 80% van deze werkzaamheden betreffen gemeentelijke projecten (bijv vervanging riolering en IPM projecten). In het ombuigvoorstel wordt voorgesteld dit onderzoek vanaf 2026 te laten vervallen waardoor dit altijd door derden moet worden gedaan, hiermee vervalt de certificering en wordt op uren erfgoed bespaard.

Gemiddeld uurtarief € 100/uur voor alle disciplines.

26. *Pagina 36, Anders exploiteren Grote Kerk (7.2.2.): Kunnen er enkele voorbeelden genoemd worden waarop de kerktoeren op een andere manier geëxploiteerd zou kunnen worden?*

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 19 Groen Links.

Alle opties liggen nog open. Het verhogen van de prijs is één van de opties. Op dit moment wordt ook al een toegangsprijs gevraagd voor de beklimming van de toren. Een combinatieticket voor de kerk (eigendom kerkbestuur) en de toren (eigendom gemeente) is € 5.

27. *Dordrecht Marketing: Wordt Dordrecht alsnog meegenomen in het overzicht met mogelijkheden?*

Antwoord:

Vooralsnog niet. Dordrecht Marketing heeft vorig jaar een korting van circa € 150.000 gehad.

28. *Incidenteel begroot: Kan er een overzicht worden gegeven van de lopende incidentele investeringen, inclusief bijbehorende grootte van de investering?*

Antwoord:

Wij nemen aan dat u vraagt om een overzicht van investeringen 2025 - 2028. Dit overzicht is onderdeel van onze begroting (<https://dordrecht.begroting-2025.nl/p29045/investeringskredieten>). Volledigheidshalve is het overzicht ook bijgevoegd.

6.5 Investeringskredieten

In onderstaande tabel wordt per begrotingsprogramma het in totaal begrote investeringsbedrag per jaarschijf gepresenteerd, inclusief de daaruit voortvloeiende kapitaallasten. Deze kapitaallasten geven een beeld van hingen op de begroting. Bij het bepalen van de benodigde investeringskredieten wordt een inschatting gemaakt van het prijspeil in het betreffende jaar. Vervolgens worden de kredieten niet meer geïndexeerd. In de volgende tabellen worden die programmatotalen uitgesplitst in de verschillende producten en wordt op die wijze meer inzicht geboden.

Bedragen x € 1.000	Investeringsbedrag			
	2025	2026	2027	2028
Programma's				
Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht	0	0	0	0
Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht	260	319	282	303
Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht	33.981	18.398	13.883	14.013
Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht	3.038	988	2.202	873
Lerend en Ondernemend Dordrecht	7.032	3.515	0	0
Bouwend en Bereikbaar Dordrecht	4.329	140	0	0
Algemene Dekkingsmiddelen	69.649	1.800	45	1.360
Overhead	330	0	0	0
TOTALEN	117.619	25.160	16.412	16.549

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
		2025	2026	2027	2028
Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht					
N.v.t.					
Totaal Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht		0	0	0	0

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht		2025	2026	2027	2028
Kunst en geschiedenis	U	260	265	282	303
Recreatie	U	0	54	0	0
Totaal Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht		260	319	282	303

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht		2025	2026	2027	2028
Wegen	U	17.287	13.902	11.474	9.223
Groen	U	3.651	251	151	151
Openbare verlichting	U	490	499	509	509
Verkeersmeubilair en VRI's	U	836	1.056	235	593
Constructies	U	479	613	470	470
Speelvoorzieningen	U	80	0	0	0
Havens	U	6.723	1.100	0	0
Rolering	U	8.097	1.603	5.134	6.116
Rolering	I	-6.062	-1.626	-4.846	-3.049
Ecologie	U	250	1.000	750	0
Natuur- en milieucentrum	U	30	0	5	0
Dorlt West	U	2.120	0	0	0
Totaal Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht		33.981	18.398	13.883	14.013

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht		2025	2026	2027	2028
Sport	U	2.039	1.093	1.461	1.056
Sport	I	-381	-190	-254	-183
Plechtigeden / Essenhof	U	380	85	995	0
Totaal Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht		2.038	988	2.202	873

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Leren en Ondernemend Dordrecht		2025	2026	2027	2028
Onderwijsinvesting	U	7.032	3.515	0	0
Totaal Lerend en Ondernemend Dordrecht		7.032	3.515	0	0

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Bouwend en Bereikbaar Dordrecht		2025	2026	2027	2028
Hoofdinfrastructuur (auto, fiets, water en OV)	U	3.729	0	0	0
Parkeren	U	600	140	0	0
Totaal Bouwend en Bereikbaar Dordrecht		4.329	140	0	0

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Algemene Dekkingsmiddelen		2025	2026	2027	2028
Vastgoed voornamelijk Dordthuis	U	70.790	1.800	45	1.360
Vastgoed voornamelijk Dordthuis	I	-1.141	0	0	0
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen		69.649	1.800	45	1.360

Bedragen x € 1.000	U/I	Investeringsbedrag			
Overhead		2025	2026	2027	2028
Overhead	U	330	0	0	0
Totaal Overhead		330	0	0	0

U = uitgaven en I = inkomsten

29. *Woonwagenlocaties: Kan er uitleg gegeven worden hoe het kan dat het onderbrengen bij een externe partij (wij nemen aan met winstoogmerk) een besparing voor de gemeente zou opleveren? Waarom kan de gemeente niet kostendekkende huur /servicekosten vragen?*

Antwoord:

Het verhuren van woonwagens is geen kerntaak van de gemeente. Een professionele partij kan dat mogelijk efficiënter. Als gevolg van het rijksbeleid (wet betaalbare huur) kan niet altijd een kostendekkende huur gevraagd worden.

30. *Kosten dekkend gemeentelijk vastgoed (7.2.4): Kan er inzicht gegeven worden op welke organisaties hier last van hebben?*

Antwoord:

Op dit moment is dat inzicht er nog niet.

Fractie: Op ons eiland

Hebben de mogelijke ombuigingen effect op doelgroepenvervoer (een slag om de arm)? Zo ja, is dit ook gecommuniceerd richting de gegunde partij? En niet te vergeten de gebruikers daarvan?

Antwoord:

De stijgende kosten van het doelgroepenvervoer worden als ontwikkeling meegenomen in de perspectiefnota 2026. Om deze stijgende kosten het hoofd te kunnen bieden, zijn [mogelijkheden tot ombuigingen](#) voor het jeugdhulp- en WMO- vervoer geïnventariseerd. Het leerlingenvervoer was met de perspectiefnota 2025 al afgeraamd (voor 2025 -50k en vanaf 2026 -100k structureel). Omdat deze in de perspectiefnota 2025 reeds is afgeraamd, is deze niet opnieuw meegenomen in de ombuigingsvoorstellen. Het college is voornemens om de stijging van de kosten in verband met de heraanbesteding op te vangen met besparende (beleids-)maatregelen. Hier wordt u op een later tijdstip nog over geïnformeerd.

We zijn regelmatig in gesprek met onze partners over het doelgroepenvervoer (Stroomlijn, SOJ, jeugdprofessionals, onderwijs etc.). Gebruikers zijn in deze fase nog niet geïnformeerd.

De nieuwe vervoerder DVG is zich ervan bewust dat aanpassingen in het beleid effect kan hebben in het gebruik van het doelgroepenvervoer. Voor leerlingen- en jeugdhulpvervoer zijn de factoren die invloed hebben op het volume, waaronder beleidskeuzes, in de overeenkomst benoemd. Wijzigingen kunnen zonder contractuele consequenties worden doorgevoerd. Voor vraagafhankelijke WMO-vervoer is in de overeenkomst een marge afgesproken van 15% op het inkoopvolume waarin beleidswijzigingen zonder consequenties doorgevoerd mogen worden. Bij een hogere volumewijziging moet de DVG een periode van 6 maanden de tijd krijgen om zich aan te passen aan eventueel nieuwe beleid. Indien de volumewijziging hoger is dan 15% en dit binnen 6 maanden geïmplementeerd moet worden, dan treden we in overleg met DVG over passende maatregelen om alsnog een redelijke termijn, dan wel een passende financiële compensatie overeen te komen. De hiervoor beschreven marge in het volume van de vervoersstromen geeft ruimte voor keuzes om dit vervoer op een passende manier beleidsmatig en/of operationeel te versoberen om de stijgende kosten het hoofd te bieden.

Fractie Van Waardhuizen

1. Agenda 2030

VRAAG – *Is er bij de taakstelling al rekening gehouden met de eventuele kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringen uit de Agenda 2030 worden gedaan in de Meerjarenbegroting 2026 – 2030? Zo niet, hoe denkt het college die te gaan dekken in de exploitatie?*

Antwoord:

Nee, er is geen rekening gehouden met kapitaallasten bij vervanging in de toekomst. De kapitaallasten van de initiële investering worden gedekt uit de reserve.

2. OZB vrije belastingruimte

VRAAG – *wat wij echter wel uitgezocht zouden willen zien is; wat is in Dordrecht met een vrij laag inkomensniveau t.o.v. andere steden van onze grote zoals wij dit vertalen naar het ‘break even point’. Kortom, als je in 4 jaar tijd de belastingen met 24% verhoogd is dan aan te geven wanneer meer mensen gebruik zullen gaan maken van een verzoek tot kwijtschelding waardoor in feite de wal het schip keert?*

Antwoord:

OZB vrije belastingruimte gaat over de volledige OZB-opbrengsten; dus zowel woningen als niet woningen.

OZB-woningen wordt uitsluitend geheven van eigenaren van woningen. Kwijtschelding is slechts heel indirect afhankelijk van de hoogte van de belasting. Er wordt gekeken naar de hoogte van het inkomen en het vermogen van de eigenaar van de woning.

Bij een kwijtscheldingsverzoek wordt een berekening gemaakt van de betalingscapaciteit van de betreffende inwoner en dit wordt vergeleken met een normbedrag. Dit normbedrag wordt tweemaal per jaar door het Ministerie van Financiën vastgesteld. In die gevallen waarin de gemeentelijke belastingen harder stijgen dan de norm zou dit tot een stijging van het aantal kwijtscheldingsverzoeken kunnen leiden. Echter de toename van het aantal en bedrag toe te kennen kwijtscheldingen zal naar verwachting minimaal zijn.

Woningeigenaren krijgen namelijk zelden kwijtschelding van OZB omdat er bijna altijd sprake is van een vermogensbestanddeel in de vorm van overwaarde in de eigen woning (het verschil tussen de WOZ-waarde en de hypotheekschuld). Als er een overwaarde is dan komt men niet in aanmerking voor kwijtschelding. Momenteel zijn er slechts enkele inwoners die wel kwijtschelding van OZB ontvangen. In die situaties is er sprake van een krediethypotheek in relatie tot een bijstandsuitkering.

Het zou wel kunnen dat het aantal mensen wat niet in staat is om te betalen stijgt wat tot uitdrukking komt in oninbare vorderingen. Het kan leiden tot meer invorderingskosten, loonbeslagen en inzet van deurwaarders. Wij hebben hiervoor geen vergelijkingscijfers van andere gemeenten beschikbaar.

3. Vervangingsinvesteringen

VRAAG – *Is in een aantal gevallen het vormen van een lagere onderhoudsvoorziening realistischer dan een hoge vervangingsinvestering zoals bv bij de Sportboulevard?*

Antwoord:

Deze vraag is ons niet duidelijk.

4. Aanpassen leges

VRAAG – levert dit voorstel een structureel vast voordeel op of is dit een jaarlijkse variërende grootheid? En dus lastig om te begroten als vaste structurele inkomstenpost?

Antwoord:

Wanneer leges nu niet kostendekkend zijn, dan levert het kostendekkend maken ervan een structureel voordeel op.

5. SPUK

VRAAG – SPUK uitkeringen kennen veelal een ‘einddatum’ waarbij de uitkering kan stoppen. Is het dan realistisch om te stellen dat er onderzocht wordt of een deel van de betrokken personeelskosten onder worden gebracht in deze uitkeringen? Dit betreft dan toch geen structurele dekking voor structurele kosten?

Antwoord:

SPUK uitkeringen gaan op termijn op in het gemeentefonds. We krijgen daarmee structureel vergoeding voor extra taken.

Programma 2

6. Kosten handhaving afval.

VRAAG – wij zouden dan toch doorberekend willen zien als de 20 euro wordt afgeschaft hoeveel dit kost en als we afvalcontainers in een aantal wijken plaatsen?

Antwoord:

Grofvuil ophalen zonder € 20 bijdrage bewoners

De ophaalkosten voor een grofvuil afspraak worden nu gedeeltelijk betaald door de aanvrager.

De gerealiseerde effecten hiervan zijn:

- er wordt meer afval gescheiden naar het afvalbrengstation gebracht, met lagere verwerkingskosten;

- er zijn minder ophaal afspraken, met daardoor lagere inzamelkosten;

- het tonnage bijgeplaatst afval is stabiel gebleven, nauwelijks toename van inzet crashteam voor extra plekken;

- er is een bijdrage van de aanvragers voor de inzamelkosten, wat inkomsten oplevert.

Dit heeft per saldo een structurele besparing van circa € 250.000 per jaar opgeleverd.

Om een ophaal afspraak weer gratis te maken, zal deze besparing teniet worden gedaan. Tevens zal het hergebruik van grofvuil materialen minder worden.

Grofvuil container in de wijk

De kosten van een vaste grofvuilcontainer in de wijk zijn mede afhankelijk van aantal containers, aantal wisselingen en toezicht. Richtbedrag per container is € 2.000 per wisseling en € 300 per dag inclusief toezicht.

Deze containers worden nu specifiek ingezet bij renovatieprojecten voor grofvuil van uitverhuizers, waarbij de woningcorporatie een deel van de kosten en het toezicht betaalt.

Om deze containers structureel in te zetten, zal een plan met een businesscase moeten worden opgesteld. Op grond van de kosten voor de renovatiecontainers is een indicatie € 150.000 per jaar per container in de wijk.

Kanttekening is dat de grofvuilcontainer voor een belangrijk deel gevuld zal worden met afval dat anders naar de milieustraat wordt gebracht. Doordat het afval ongescheiden is, werkt dit kostenverhogend en wordt het hergebruik minder.

7. Riviercruises

VRAAG – wat is hier de rol van Havenbedrijf Rotterdam? Daarbij is het lastig structureel inkomsten te ramen. In het verleden zijn hier al problemen door ontstaan toen Dordrecht nog zelfstandig een havenbedrijf had. Wordt dit dan ook aangemerkt als een structurele mogelijkheid?

Antwoord:

De binnenhavengelden, inclusief de havengelden voor cruiseschepen, worden sinds 2015 op verzoek van Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht geïnd door het Havenbedrijf Rotterdam (HbR). Met HbR zijn we in gesprek om de havengelden voor cruiseschepen weer vanuit de regie van Dordrecht te kunnen gaan innen. We onderzoeken of we vervolgens Stichting Werelderfgoed Kinderdijk, waarmee we op het vlak van de riviercruise markt samenwerken, de inning kan gaan verzorgen. Doordat de regie weer bij Dordrecht komt te liggen, krijgen we meer sturing op de tarieven bijvoorbeeld om deze te kunnen harmoniseren met de hogere tarieven van Kinderdijk.

Programma 3

8. Hondenbelasting

VRAAG – Is het mogelijk om een algemene belasting voor huisdieren te maken waar ook katten onder vallen?

Antwoord:

In de Gemeentewet is geregeld welke belastingen een gemeente mag heffen. In artikel 226 is geregeld dat een gemeente hondenbelasting mag heffen. Ander huisdieren zoals katten worden niet genoemd.

9. Kwijtschelding

VRAAG – Kunnen de kwijtscheldingregels worden aangescherpt waardoor er minder aanspraak kan worden gedaan? Bij OZB ook al deze opmerking gemaakt omdat verhogingen van belastingen meer mensen in de problemen brengt. Kunnen bv de kwijtscheldingskosten van asielzoekers een bepaalde periode uit rijksmiddelen voor opvang worden betaald? De afgelopen jaren hebben we hier een behoorlijke reserve voor opgebouwd.

Antwoord

Kwijtschelding speelt met name bij afvalstoffenheffing en rioolheffing. Beide zijn heffingen van de gebruiker van een woning. Kwijtscheldingsregels kunnen op meerdere manieren worden aangescherpt (strenger/nadeliger voor de burger). De gemeente kan besluiten:

- geen kwijtschelding meer te verlenen;
- kwijtschelding verlenen voor een gedeelte van de aanslag;
- de kosten van bestaan op een lager bedrag vast te stellen.

Dordrecht hanteert op dit moment voor de aanvrager/burger de meest soepele regeling, soepeler mag wettelijk niet, strenger wel.

Hierbij is het nog van belang te vermelden dat een gevolg van deze regeling is dat de mogelijkheid bestaat om geautomatiseerd het recht op kwijtschelding te toetsen. Bij aanpassing van de inkomstennormen naar minder dan 100% van de bijstandsnorm betekent dit dat AOW- en bijstandsgerechtigden niet meer geautomatiseerd kunnen worden getoetst voor het recht op kwijtschelding en jaarlijks opnieuw een verzoek moeten indienen en bewijsstukken zullen moeten overleggen. Vervolgens dient handmatige toetsing plaats te vinden.

Een asielzoeker verblijft in een AZC. Dat is geen zelfstandig huishouden en dus krijgt deze ook geen aanslag.

Een statushouder krijgt een zelfstandige woning. Deze krijgt gewoon een aanslag voor de gemeentelijke belastingen. Er is in de belastingadministratie echter niet bijgehouden wie statushouders zijn. Hierdoor hebben wij geen zicht op de eventuele kosten die verband houden met aanvragen voor kwijtschelding door statushouders.

Vragen uit consultatie 18 februari

Inhoudelijke vragen

1.2.4 Terugbrengen regionaal-economische taken Regio Drechtsteden

- Welke inkomsten levert de Regio op?
- Waar zit het (meeste) rendement

Antwoord:

Het antwoord hierop is tweeledig:

1. Directe inkomsten uit omvangrijke subsidies

De regionale ruimtelijk- economische programmering biedt ons toegang tot omvangrijke financiering, die concreet ten goede komen van de lokale opgaven die tevens een regionale betekenis hebben. Voor de beeldvorming, de beide toegekende regiodeals vanuit hebben tezamen ongeveer € 50 miljoen aan rijksmiddelen gegenereerd (respectievelijk € 22,5 en € 25 miljoen), waarvan een aanzienlijk deel ook ten goede komen van opgaven die onderdeel vormen van de lokale economische opgaven. Zo is er vanuit de in 2021 aan de regio toegekende regiodeal, ruim € 1 miljoen gealloceerd voor de herontwikkeling Merwedehavens, € 1 miljoen Maakfabriek als onderdeel campusontwikkeling Leerpark en enkele miljoenen voor de ontwikkeling hoger onderwijs op het Leerpark. Alles bij elkaar optellend komen we daarmee alleen al vanuit de eerste regiodeal al gauw uit op ongeveer € 7 miljoen aan publieke investeringen die uiteindelijk in de Dordtse opgaven zijn geland dan wel zullen landen en een hefboom vormen voor ook andere bijdragen vanuit de markt en het onderwijs. Voor de recente Regiodeal geldt min of meer het zelfde, met dien verstande dat daarbij is gekozen voor een meer themagerichte opgave aanpak (armoede-aanpak, verduurzaming en innovatie, bijdrage regionaal werkcentrum) waarbij de impact zich meer uitstrekt over de regio, maar waarbij we ook als Dordrecht er het maximale voor de eigen opgaven uit halen.

Datzelfde geldt ook voor toegang tot succesvolle aanvragen vanuit het Nationaal Groeifonds. Ook hiervoor geldt de eis dat de aanvragen ingebed moeten zijn in een brede regionale aanpak. Een goed voorbeeld in dat kader is de toekenning vanuit dit Nationaal Groeifonds aan de Smart Campus Leerpark onder de projectnaam PPS Scale waarbij € 9 miljoen beschikbaar is gesteld voor de opgave energietransitie in de bebouwde omgeving. Hierbij worden gelden vanuit het groeifonds ingezet voor innovatietrajecten bedrijfsleven die ten allen tijde gekoppeld aan lokale beroepsopleidingen die op hun beurt vooral vanuit het Leerpark worden aangeboden en de Duurzaamheidsfabriek een belangrijke rol vervult. Tot slot worden frequent op meer projectbasis inkomsten gegenereerd die in regioverband dienen te worden aangevraagd en uitgevoerd. Het gaat weliswaar dan om kleinere bedragen - bv subsidie MKB dienstverlening (€ 150 K) en een MKB-deal voor business development (€ 200K) – maar alles bij elkaar toch optellen tot een aardig bedrag aan investering.

2. Inverdieneffect op capaciteit

Naast directe financiële impact is er ook sprake inverdieneffect op capaciteit en overhead. De aansturing- en uitvoeringscapaciteit in regionaal verband, bijvoorbeeld op thema's innovatiestimulering, lobby, ondersteuning bij de opzet van energie coöperaties (in nauwe samenwerking met de Werkgevers Drechtsteden) maakt dat we in Dordtse projecten daar geen specifieke, of in ieder geval in veel mindere mate, middelen vanuit de eigen begroting voor

hoeven vrij te maken. We liften als gemeente daarin mee op de inzet die daar regionaal collectief op wordt georganiseerd en gefinancierd vanuit de gemeenschappelijke SDD begroting. Valt dat weg, dan moet alsnog specifiek voor Dordrecht worden georganiseerd.

2.2.1 RTV Dordrecht naar streekomroep

- Is het mogelijk de besparing op RTV Dordrecht naar voren te trekken?

Antwoord:

Ja, het is technisch mogelijk. Het naar voren halen van de besparing zal wel impact hebben op de nieuwsvoorziening en de ontwikkeling van de streekomroep, waarvoor de raad in motie 7 aangenomen d.d. 26/11/24 juist heeft aangegeven in 2025 en 2026 een extra subsidie van €50.000 te willen verlenen aan RTV Dordrecht.

2.2.4 Groei toeristisch (riviercruise) bezoek

- Welke investering ligt er onder het voorstel Groei toeristisch (riviercruise) bezoek?

Antwoord:

Wij verwachten dat deze netto inkomsten gerealiseerd kunnen worden bij het aanzienlijk vergroten van de aanmeercapaciteit, maar dat is ook sterk afhankelijk van welk deel de sector zelf bereid is mee te investeren. Het vraagt om investeringen in de uitbreiding van aanmeercapaciteiten (steigers e.d.) en de inpassingsmaatregelen (aantrekkingskracht, vergroening en verblijf etc.) daaromheen. Dit is momenteel onderwerp van verkenning met de sector.

2.2.5 Binnenstadbedrijf zelfvoorzienend

- Is een zelfvoorzienend binnenstadbedrijf überhaupt mogelijk? Kan hier meer toelichting op gegeven worden?

Antwoord:

De stichting Binnenstadsbedrijf Dordrecht is bij het oprichtingsbesluit (zie ook raadsvoorstel juni 2023) met het vertrekpunt van het gelijkwaardigheidsbeginsel tussen de 'gouden driehoek' van gemeente, eigenaren en ondernemers in de binnenstad opgericht. Op basis van die gelijkwaardigheid levert elke partner in het binnenstadsbedrijf een gelijkwaardige financiële bijdrage van zo'n 200.000 euro per jaar. Een zelfvoorzienend Binnenstadsbedrijf Dordrecht (BBD) is dus niet mogelijk. Als de gemeente zich terugtrekt dan wordt niet meer voldaan aan het principe van gelijkwaardigheid en zullen de andere partners (POBD en VVE3311) zich ook terugtrekken. Dan houdt het Binnenstadbedrijf Dordrecht op te bestaan op basis van de huidige statuten.

2.2.6 Verkleinen budget begrotingssubsidies evenementen

2.2.7 Verkleinen budget subsidieregeling evenementen

2.2.8 Verkleinen beschikbare budget culturele basisinfrastructuur

- *Waarom bij cultuur 10% eraf en bij evenementen 25%? Hoe komen jullie tot deze percentages?*

Antwoord:

De opdracht was te kijken naar mogelijkheden voor substantiële bezuinigingen en daarbij is meer gekeken naar absolute bedragen. Het ombuigvoorstel tot verkleinen van het budget voor de basisinfrastructuur met 10% (excl. Onderwijsmuseum en Dordrechts Museum) komt neer op €690.000; bij evenementen betekenen de voorstellen om 25% op begrotingssubsidies en 25% op subsidieregeling evenementen een bezuiniging van €310.000. Tegelijkertijd moeten we ook constateren dat diverse andere maatregelen binnen de ombuigingenlijst hier bovenop ook nog 'evenementen' raakt. Zoals bijvoorbeeld verhogen van legeskosten en het in rekening brengen van tijdelijke verkeersmaatregelen.

2.2.9 Culturele sector

- *Er is meer inzicht nodig in wat de effecten zijn van deze bezuiniging op Dordrechts Museum. Hoe hangen de drie punten in deze maatregel met elkaar samen? En wat zijn de gevolgen van efficiëntieslag (punt 1) op punten 2 en 3 in deze maatregel?*

Antwoord:

De drie genoemde maatregelen zijn kansrijke denkrichtingen die we intern hebben verkend.

Goed om te weten is ook dat de maatregel niet enkel een bezuiniging op het Dordrechts Museum betreft. De bezuinigingsmaatregel richt zich op de gehele Dordrechtse Museum Organisatie. Daaronder valt niet alleen het Dordrechts Museum, maar ook het Huis van Gijn, Het Hof van Nederland, het Regionaal Archief en het Stadsdepot. Momenteel wordt nader onderzoek uitgevoerd hoe deze ombuiging concreet kan worden ingevuld.

Ook wordt in kaart gebracht óf er nog naast de in de maatregel genoemde punten andere bezuinigingsopties denkbaar zijn én of de eigen inkomsten kunnen worden verhoogd. De Dordrechtse Museum Organisatie wenst het bezoek aan alle drie museumlocaties + het regionaal archief zo aantrekkelijk mogelijk voor bezoekers te houden met als doel om de eigen inkomsten minimaal op peil te houden maar idealiter de komende jaren te zien groeien.

2.2.10 Opkoopbescherming en inspecties huisvesting

- *Wat is de praktijk op dit moment? Wat is het effect van de huidige regeling en hoe vaak is handhaving nodig?*

Antwoord:

We zetten ons in voor een evenwichtige verdeling van betaalbare woonruimte door middel van vergunningverlening (het reguleren van beschikbare woonruimte) en handhaving bij overtredingen of klachten, zowel bij vergunde als onvergunde huisvesting.

Handhaving draagt bij aan het aanpakken van klachten over overlast, geeft omwonenden het gevoel dat zij serieus worden genomen, bevordert een gelijk speelveld en pakt verhuurders aan die niet volgens de regels opereren. Dit omvat diverse instrumenten, variërend van laagdrempelig contact via e-mail of telefoon tot het opleggen van dwangsommen wanneer nodig. Omdat sommige partijen blijven zoeken naar manieren om regels te omzeilen om winst te maken, blijft handhaving een doorlopend proces.

De invoering van opkoopbescherming en strikte controle hierop heeft de instroom van nieuwe, ongereguleerde kamerverhuur enigszins verminderd.

3.2.1 Rioolheffing grootverbruik

- Kan wat gedetailleerder worden toegelicht hoe dit tot een bezuiniging leidt? Klopt het dat dit ruimte zou kunnen scheppen in andere heffingen?

Antwoord:

Doordat we meer opbrengsten realiseren in de rioolheffing bij de grootverbruikers, kan de heffing bij andere gebruikers omlaag. Het product rioolheffing mag immers niet meer dan kostendekkend zijn. Hierdoor ontstaat inderdaad ruimte om andere heffingen te verhogen zonder dat de totale woonlasten toenemen.

3.2.2. Versoberen kwaliteit groenonderhoud

- Welke kapitaalgoederen heeft de gemeente nog meer in haar beheer? Kan voor die kapitaalgoederen ook toegelicht worden (1) wat het onderhoudsniveau is, (2) of het mogelijk is hierop te versoberen en (3) wat de implicaties hier dan van zijn?

Antwoord:

In aanloop naar het ombuigingstraject zijn door de ambtelijke organisatie al mogelijke bezuinigingsmaatregelen op het gebied van beheer en onderhoud geïnventariseerd. Dit heeft geresulteerd in een aantal concrete ombuigingsmogelijkheden op het gebied van openbare verlichting, speelvoorzieningen en wegbeheer. Of het mogelijk is om aanvullend te versoberen, en welke implicaties dat zou hebben, is een vraag die nader onderzoek vergt en niet binnen het tijdsbestek van deze beantwoording past. Het maakt daarbij ook groot verschil of er op beeldkwaliteit wordt onderhouden (zoals bij groen), op basis van wettelijke normen of bijvoorbeeld risico-gestuurd.

Voor meer (financieel) inzicht in de verschillende kapitaalgoederen verwijzen we naar de paragraaf kapitaalgoederen van de begroting en/of de jaarrekening. Daarin wordt op het beheer en onderhoud van die goederen ingegaan, uitgesplitst naar Gemeentelijk vastgoed, Wegen, Groen en water, Havens en Riolerings. Zie hier bijvoorbeeld de paragraaf kapitaalgoederen in de begroting van dit lopende jaar: [Onderhoud kapitaalgoederen | Begroting 2025](#)

3.2.4 Openbare verlichting verleden

- Kan de relatie tussen de benodigde investering en de structurele opbrengst (in geld en energie) duidelijker gemaakt worden?

Antwoord:

Door versnelde toepassing van ledverlichting is er versneld minder energieverbruik: ten opzichte van 2024 oplopend van 450.000 Kwh in 2025 tot 1.900.000 Kwh (49%) eind 2028. In combinatie met het toepassen van extra verlichting bij toegangswegen sportparken, zal over de komende periode een kostenbesparing van € 40.000 in 2027, oplopend tot € 315.000 in 2034 gerealiseerd worden (prijsspeil energiekosten 2025). Zie ook raadsbesluit [Nr. 2024-0068527](#) van 24 september 2024 inzake Vaststellen Beleidsplan Openbare Verlichting 2025-2034.

Om deze kostenbesparing te bereiken is het volgende nodig:

1. De jaarlijkse routine-investeringen in de eerste jaren (2025 t/m 2028) worden verhoogd. De hieruit voortkomende extra kapitaallasten vanaf 2027 worden gedekt door de exploitatie uit het voordeel van energie- en onderhoudskosten.
2. Een eenmalige onttrekking van € 97.000 uit de reserve Groepsgewijze lampvervanging (wordt in de Perspectiefnota 2026 verwerkt).
3. Een eenmalige investering voor de toegangswegen sportterreinen van € 35.000 in 2025. De hieruit voortkomende extra kapitaallasten van € 3.900 per jaar, kunnen vanaf 2027 worden gedekt uit het voordeel van energie- en onderhoudskosten.

Dit alles leidt tot het volgende overzicht (afkomstig uit het onderliggende ombuigingsformat):

Grootboeknr.	Omschrijving	Categorie	Bedrag	2024	2025	2026	2027	2028	2029
			Implementatie			€ -	€ -	€ -	€ -
			Investering	€ -	€ 1.117.500	€ 1.250.000	€ 1.348.500	€ 1.229.000	€ 180.000
60521301	Openbare verlichting		Exploitatie				€ 40.000	€ 130.000	€ 230.000
			Personeel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
			Inkomsten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
			Reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Extra toelichting

Op basis van deze tabel zou de indruk kunnen ontstaan dat heel veel geïnvesteerd moet worden voor maar een beperkt voordeel. Echter: het verhogen van de routine investeringen in de jaren 2025 t/m 2028 betreft voor het grootste deel het naar voren halen van investeringen (van 2029 t/m 2032) om de armaturen versneld te kunnen vervangen. Het betreft voor een deel ook extra investeringen, dit zijn de volgende:

- € 70.000 om het werk voor te bereiden en te coördineren (wordt betaald uit de exploitatie)
- € 400.000 (totaal in de jaren 2025 t/m 2028) voor Controllers (om de slimme verlichting langs de doorgaande wegen te realiseren)
- € 35.000 in 2025 om slimme verlichting langs de toegangswegen sportparken te realiseren
- Kapitaalsvernietiging (€ 143.000 in 2026, € 75.000 in 2027, € 50.000 in 2029)

3.2.5 Hondenbelasting verhogen

- *Waarom kan deze pas in 2027 verhoogd worden? Kan dit niet al in 2026 ingevoerd worden?*

Antwoord:

Onderdeel van het Politiek Akkoord is dat de hondenbelasting tot en met 2026 op 0 gesteld is. Hiervan zijn we in de ambtelijke inventarisatie als gegeven uitgegaan.

3.7.7 Sluiten Sterrenwacht

- *Kan worden toegelicht wat de (maatschappelijke) effecten van de sluiting van de Sterrenwacht zijn?*

Antwoord:

De Stichting zelf is de enige die, die vraag kan beantwoorden maar wij schatten de volgende 4 effecten in:

- De vernieuwing en modernisering die in voorbereiding is stopt. We verliezen een unieke bestemming in de regio die o.a. samenwerkt met het Biesboschcentrum.

- Een (regionaal) educatieve functie gaat waarschijnlijk verloren (7000 bezoekers voornamelijk schoolklassen)
- De betaalde medewerkers zullen hun baan verliezen. Vrijwilligers verliezen ook hun bezigheden.
- Het gebouw is gemeentelijk eigendom en moet een nieuwe bestemming krijgen. Door de zeer specifieke inrichting van het pand (met o.a. draaiende koepel) verwachten we dat het lastig zal zijn een alternatieve uitbater te vinden. Renovatie, leegstandsbeheer en sloop nieuwbouw zouden allen met flinke kosten gepaard gaan.

3.2.8 Afkoop onderhoud nieuwe openbare ruimte

- *Kan gedetailleerder worden toegelicht wat deze maatregel precies inhoudt?*

Antwoord:

Projectontwikkelaars ontwikkelen gebieden/ woningen in Dordrecht. In de huidige situatie zorgen zij (financieel) voor de aanleg van de openbare ruimte. Aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte na het opleveren van de woningen dragen zij niet bij. Daarin zijn we als Dordrecht niet uniek maar er zijn ook gemeenten die van projectontwikkelaars een bijdrage vragen voor het huidige en toekomstige beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Denk hierbij aan groen-, weg-, riool-, water - en speelplaatsen onderhoud etc. Dit kan op 2 manieren. Via een "parkmanagementachtige" constructie waarbij ontwikkelaars dit beheer en onderhoud gedurende x jaar organiseren of via een afkoopsom voor x jaar.

6.2.1 Laadpalen geven energie

- *Wat is de impact van deze mogelijkheid op de autogebruiker?*

Antwoord:

De gebruiker vraagt een openbare laadpaal direct aan bij de gemeente, zonder commerciële tussenpartij(en). Dat kan tijdswinst opleveren tussen aanvragen en plaatsen op straat. De impact op de laadtarieven is niet in te schatten.

- *Is er samengewerkt met de brandweer voor laadpalen in parkeergarages?*

Antwoord:

Nee, er heeft voor dit voorstel nog geen afstemming plaatsgevonden met de brandweer. Per ontwikkeling zal overleg plaatsvinden met de brandweer.

6.2.2 Leges tijdelijke verkeersmaatregelen

- *In welke sectoren zijn deze leges aan de orde?*

Antwoord:

Evenementenbranche, Gebiedsontwikkelingen, Projecten van nutsvoorzieningen en onze eigen ontwikkelprojecten en meerjaren onderhoudsprojecten Kortom bij alle activiteiten waarbij wegafzettingen en omleidingen nodig zijn.

- *Zijn de leges bekeken in samenhang met andere culturele bezuinigingen?*

Antwoord:

Nee dat zijn ze niet.

6.2.6 Bestaande woningen splitsen

- Hoe kan het splitsen van woningen geld besparen?

Antwoord:

De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds naar allerlei kenmerken waaronder het aantal woonruimten. Door het splitsen van woningen neemt het aantal woonruimten en daarmee de bijdrage uit het gemeentefonds toe.

6.2.7 Ombuiging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid

- Hoe kunnen we als gemeente bezuinigingen op een gemeenschappelijke regeling? Moet dat in samenwerking met andere gemeenten?
- Is de totstandkoming van deze maatregel in samenwerking met de omgevingsdienst gedaan?

Antwoord:

- Bezuinigen op een gemeenschappelijke regeling kan en gebeurt op verschillende manieren.
- OZHZ heeft zelf via een bestuurlijke opdracht van de regiogemeenten ZHZ aan de verbonden partijen bezuinigingsvoorstellen gedaan en via het algemeen bestuur in gang gezet.
- Voor veel van de wettelijke taken die de OZHZ voor ons uitvoert is een regionaal uitvoeringsniveau vastgesteld. Je kunt als individuele deelnemer daar niet zomaar aan tornen. Tegelijkertijd proberen wij wel scherp te zijn op deze afspraken. Waar wij mogelijkheden zien om te besparen zullen we dat regionaal aankaarten. Indien dringend gewenst zullen wij nagaan of we als individuele gemeente een afwijkende lijn kunnen volgen. Dit is overigens op dit moment niet aan de orde en ook niet in beeld. Wel is OZHZ doorlopend actief om interne processen tegen het licht te houden en waar mogelijk te verbeteren op effectiviteit en efficiëntie. Dat kan bijvoorbeeld gaan over klachten en meldingen milieu of over het proces rondom vergunningen bouw. OZHZ betreft vaak de deelnemers daarbij.
- Als gemeente, en zeker ook als raad, stellen we zelf regels vast en legestarieven. Daarmee kunnen we sturen op de regellast en kostendekkendheid van de legesgebonden taken. De meeste van de zoekrichtingen die in het format zijn opgenomen vallen in deze categorie. Daar zijn we als gemeente zelf van. Als voorbeeld hanteren we in Dordrecht heel lage tarieven voor APV-producten, bijvoorbeeld vergunningen voor evenementen, horeca en terrassen. De kosten van de taken die OZHZ hiervoor uitvoert zijn veel hoger dan de legesinkomsten die hierop binnenkomen. Het is aan de raad om daar een afweging of heroverweging in te maken. Als tweede voorbeeld zouden college en raad ervoor kunnen kiezen om meer dan nu het geval is kleine bouwwerken vergunningvrij te maken, of meer bouwwerken of gebieden welstandsvrij. Dat leidt dan tot minder regellast en tot minder werk bij OZHZ. Een derde voorbeeld is dat we bij nieuw beleid en/of nieuwe regels ook de uitvoeringskosten daarvan aan de voorkant in beeld willen brengen. De afgelopen jaren gingen we er te makkelijk vanuit dat meer werk vanuit deze voorstellen voor OZHZ wel binnen het bestaande jaarprogramma en budget voor OZHZ kon worden opgevangen.

- De zoekrichtingen in dit format zijn dus zo gekozen dat we er zelf als gemeente wat over te zeggen hebben en niet afhankelijk zijn van de medewerking van de andere deelnemers in de gemeenschappelijke regeling.

7.2.6 Stadsherstelfonds:

- *Wordt ook Hendrick de Keyser Monumenten betrokken?*

Antwoord:

Hendrik de Keyser is een landelijk fonds (vereniging) dat zich richt op de instandhouding van cultureel erfgoed voor Nederland, enigszins vergelijkbaar met een stadsherstelfonds lokaal. Enig verschil is dus dat Hendrik de Keyser vooral opereert vanuit een landelijke doelstelling (en niet rechtstreeks participeert in lokale fondsen, met een lokale doelstelling) en dus ook met een landelijke afweging. Lokale fondsen opereren daarentegen vanuit de lokale betrokkenheid, netwerk en doelstelling. Kijkend naar andere steden die beschikken over een lokale fondsen, vullen ze elkaar ook prima aan.

- *Klopt de € 150 in het laatste jaar?*

Antwoord:

De € 150 in het laatste jaar klopt. De jaren ervoor moeten neerwaarts worden bijgesteld van € 250 naar € 150.

Financieel technisch

- *Is er gekeken naar de afschrijvingstermijnen van vastgoed? Kun je die oprekken of kun je activa binnen de regels juist versneld afschrijven?*

Antwoord:

Ja, er is gekeken naar mogelijkheden met afschrijvingen. Deze zoekrichting levert echter weinig mogelijkheden op. Bij eerdere ombuigingen is al overgestapt op annuïtair afschrijven en oprekken van de levensduur van activa. Hierdoor zijn afschrijvingen lager geworden en meer naar de toekomst verschoven. Ook hebben we al redelijk hoge restwaardes op vastgoed ingevoerd waarop niet wordt afgeschreven. We kijken wel nog naar afschrijving koppelen aan huuropbrengsten, waardoor jaarlijkse lasten en baten beter in evenwicht komen. Het versneld afschrijven of afboeken gaat ten koste van eigen vermogen (dat ook onder druk staat) en haalt juist lasten naar voren, dus raden we af. Tot slot zijn veel afschrijvingen gedekt uit de reserve afschrijving of gesloten exploitaties zoals riolen en dan leveren verschuivingen in de jaarlast geen effect op het begrotingssaldo op.

- *Bezuinig 5% op het opleidingsbudget: wat levert dat op?*

Antwoord:

Antwoord in deze set bij vraag VVD 37.

Overige/algemene opmerkingen/vragen

- *Waarom gebeurt er niets met 19 miljoen aan subsidies in het programma 5?*

Antwoord:

Als mogelijke maatregel is ook toegevoegd om eenmalig de subsidies niet te indexeren, zie paragraaf 0.2.7. Dit levert een mogelijke ombuiging op van ca. € 900.000.

- *Kan per programma de vrij besteedbare ruimte inzichtelijk gemaakt worden inclusief onderverdeling grootste posten?*

Antwoord:

Deze vraag is niet eenduidig te beantwoorden. In de nu voorliggende inventarisatie is binnen de beïnvloedbare budgetten naar mogelijkheden gezocht, waarbij technische haalbaarheid en uitvoerbaarheid belangrijke randvoorwaarden waren. Door onder meer contractuele en regionale afspraken is niet alles wat in theorie beïnvloedbaar (met name niet-wettelijk) is, ook daadwerkelijk op korte termijn beïnvloedbaar. Dat is ook de achtergrond van de opmerking in de raadsinformatiebrief dat we het voornemen hebben om periodiek, bijvoorbeeld elke vier jaar, een soortgelijke ambtelijke inventarisatie uit te laten voeren als basis voor een politiek-bestuurlijk gesprek over het maken van keuzen en prioritering.

Mocht u geïnteresseerd zijn in achtergronden welke zaken in theorie beïnvloedbaar zijn, dan verwijzen we u naar het Adviesrapport "Beleidsvrijheid geduid" van de Raad voor het Openbaar Bestuur waardoor we ons hebben laten inspireren:

<https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2019/03/14/advies-beleidsvrijheid-geduid>

- *Wanneer krijgt de raad het verslag van deze bijeenkomst?*

Antwoord:

Na de consultatiebijeenkomsten wordt een integraal verslag gemaakt. Dit verslag vormt input voor het college om het bestuurlijk kader, waarvan u het concept als bijlage bij de raadsinformatiebrief van februari jongstleden hebt ontvangen, aan te toetsen en waar nodig bij te stellen. Het verslag vormt daarmee, naast ontvangen reacties uit de samenleving, een onderdeel van alle stukken die bij de Perspectiefnota 2026 worden aangeboden.

- *Waarom is niet gekeken naar grotere posten? Bijvoorbeeld Agenda 2030?*

Antwoord:

Er is breed binnen de begroting van de gemeente gezocht naar mogelijke maatregelen, met name naar maatregelen die een structurele bijdrage leveren aan de financiële opgave. De Agenda Dordrecht 2030 wordt geëvalueerd, maar levert niet op korte termijn een structurele bijdrage aan de financiële opgave.